

УКРАЇНЬСЬКА ПРАВОСЛАВНА
ЦЕРКВА В США
видає
ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЬСЬКИХ
ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ

ВІРА

FAITH

UKRAINIAN ORTHODOX
CHURCH OF THE USA
published by
UNITED UKRAINIAN
ORTHODOX SISTERHOODS

Рік XXXV, ч. 1 (133)

січень-березень

2009

January-March

Vol. XXXV, #1 (133)

1974 - FAITH

*Охорона традицій УПУ,
поширення інформації про культурні
та історичні досягнення і звичаї
українського народу!*

ВІРА - 2009

*Preservation of the traditions
of the Ukrainian Orthodox Church and
witnessing to the cultural and historical
achievements of Ukrainian people!*

**ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ
ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ У США
ІМ. СВ. КНЯГІНИ ОЛЬГИ**
УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА У США
**UNITED UKRAINIAN ORTHODOX
SISTERHOODS OF THE USA**
UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH OF THE USA

President:

Nadiya Mirchuk

Spiritual Advisor:

His Grace Bishop Daniel
Protopresbyter William Diakiv

EXECUTIVE BOARD

Honorary President:

Valentyna Kuzmycz

Honorary Members:

Johanna Staroschak
Raisa Zelinsky

Vice Presidents:

Olha Antochy
Nadia Brushenko
Sophia Bilinsky
Natalia Posewa

Secretary:

Marianna Zadojany

Treasurer:

Olha Krywolap
221 Edridge Way
Catonsville, MD 21228

Financial Secretary:

Nina Czezuln

Culture & Education:

Luba Shevchenko
Olga Zeleznock

Organization Committee

Christina Taschuk
Ala Trochymchuk

Auditors:

Kateryna Hucul
Valentyna Hohl
Anastasia Hrybowych

ЗМІСТ - CONTENTS

Архипастирське Великопосне послання	3
2009 Great Lent Archpastoral Letter	4
Great Lent is Here! - Fr. David Barr	6
Митник і Жебрак - Раїса Лиша	8
Geat and Holy Saturday - Daniel Manzuk	9
Життя в Христі - Св. Микола Кавасила	11
What is Primary to Orthodox Spirituality? - Rick Burns	13
Найменшим з братів моїх оцих - Ярослав Бігун	16
Stewardship: Why Do You Give? - Kathereni Baine	18
Грошолюбство - Сотер Ванчинський	19
The Family as the Extension of the Church - George Asward	21
Поет і офіра - Євген Сверстюк	22
Заповітний Ідеал Української Душі - Сергій Шумило	24
Безсмертність Тараса Шевченка - В. Прокопович	27
У 47-мім році - плач на кожнім кроці - Богдан Фіголь	28
Donations-Пожертви	31

Editor-in-Chief

PO Box 495
South Bound Brook, NJ 08880
E-mail: ViraFaith@aol.com

Редакційна колегія:

Владика Даниїл
Валентина Кузьмич,
Оля Матула

Адміністрація "Віри":

Надія Мірчук
110 East Cedar St.
Livingston, NJ 07039
Tel: (973) 992-6479

Річна передплата: 20 дол. — у США,
25 дол. — для пересилання в Україну

*Редакція застерігає за собою право
скорочувати статті та виправляти мову.
Статті, підписані прізвищем автора,
висловлюють його власні погляди, а не
погляди Редакції.*

**ВЕЛИКОПОСНЕ ПОСЛАННЯ ПОСТІЙНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ЄПИСКОПІВ ПОЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ**
*Всечесному Духовенству у Христі, Дияконству, Преподобному Монашеству
і Пoboжним Мирянам нашої Церкви, дорученим нашій Архипастирській опіці.*

Христос посеред нас!

“Хотіла б душа до раю, та гріхи не пускають” (Українське прислів'я).

*Дорогі Улюблені Брати і Сестри
у Христі Ісусі,*

Час Різдва Христового і Святого Богоявлення прийшов і швидко відійшов. Ми ці великі радісні свята відзначили чисельними традиціями, виплеканими нашими предками протягом багатьох століть. Вони своєю красою віддзеркалюють нашу радість і вдячність Всевишньому за те, що Він так “...полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не загинув, але мав життя вічне» (Ів. 3:16).

Після Йорданового охрещення від Івана Хрестителя Ісус Христос виходить на проповідь серед народу і навчає його про любов до Бога і до ближнього. З кожним днем і кожним кроком Він наближається до Голгофи, де ради нас людей і ради нашого спасіння переносить страшні муки, приниження і остаточно віддає Своє життя «як викуп за смерть, в якій держано нас, відданих у неволю гріха. І, зійшовши через хрест до аду, щоб усе Собою наповнити, Він знищив муки смерті, і воскрес на третій день, і положив усім людям путь до воскресення з мертвих” (Св. Літ. св. Василя Великого).

Перемагаючи смерть Своїм святим Воскресенням Христос відкриває двері до вічного спасіння для кожного, хто увірує в Нього, “... зречеться самого себе, візьме хрест свій і піде вслід за Ним”. Бог наблизився до Свого творіння віддаючи Свого Сина на катування і смерть. Він прийшов шукати загублену монету, (Лк. 15:8-10) щоб те що померло - ожило, а загинуло - спаслося. Але Він також закликає нас наблизитись до Нього. Він заохочує нас добровільно вибрати шлях спасіння, бо проти своєї волі людина не може бути врятована.

“Візьміть на себе ярмо Моє, і навчіться від Мене, бо Я тихий і серцем покірливий, - і знайдете спокій душам своїм” (Мт. 11:29).

Не всі люди почули заклик Господній, але й ті, що чули проповідь Христову за часів Його земного перебування і сьогодні, не можуть досягнути більшу інтимність з Христом. Не всі, що слухають слово Боже, мають відкрите серце, щоб зрозуміти його. Інші, розуміючи, відмовляють

запрошення від Бога, бо мають інші земні пріоритети. А ще інші, бажаючи спасіння, через свою гріховність не можуть ввійти у ближчі відношення з Богом.

Свята Церква у цей час Великого Посту закликає вірних до роздумів над своїм духовним життям. Порівняння свого життя з наукою Десяти Заповідей Божих і проповіддю Господньою про “блаженних” з найвищим рівнем любови — заповіддю “любіть своїх ворогів” - закликає нас до засудження наших вчинків і до покаяння. Процес цей вимагає душевного переродження, зітхання і сліз. Нелегко людині, яка має бути провідником в родині, на праці й суспільстві виявляти таку смиренність і просити прощення у ближніх за свої

прогріхи. Для цього Свята Церква представляє нам притчі та науку з Святого Письма, які допомагають нам позбутися нашої гордині, змінити курс нашого життя, і примирившись з Богом і ближнім, перебувати в стані блаженства. «Блаженні вбогі духом, бо їхнє є Царство Небесне» (Нагірна Прповідь, Мт. 5:3). Вона закликає нас до посту. Стримання від якості та кількості їжі допомагає душі упокорити тіло та приспати його пристрасті. Правильний піст вимагає скромності і обмеження вимірів нашого життя. Правильний піст заохочує нас ділитися своїм багатством з потребуючими.

Свята Церква допомагає нам увійти в глибшу розмову з Богом через покайний характер богослужінь та молитов і мінорний лад постових піснєпінь. Якщо ми хочемо жити ближче з Богом та нашими ближніми і досягнути вічне життя в оселях Господніх, ми не можемо дозволити, щоб обов'язки та розваги цього світу витіснили Бога з нашого життя. Турботи цього світу, великі й малі, вимагають нашої уваги й ми маємо обов'язок працювати над їх розв'язаннями для загального добра. Але ми не повинні забути, що над усім Бог і без Нього ми нічого корисного не можемо досягнути.

Дорогі Брати і Сестри, ми вітаємо Вас з вступом у Великий Піст і бажаємо всім
(Закінчення на ст. 5)

Віра

3

THE GREAT-LENT EPISTLE OF THE PERMANENT CONFERENCE OF UKRAINIAN ORTHODOX BISHOPS BEYOND THE BORDERS OF UKRAINE

To the Reverend Clergy, the Diaconate in Christ, the Venerable Monastics and Faithful Laity of our Church commissioned to our Archpastoral care.

Christ is among us!

"The soul desires admission to paradise, but its sins keep it out" (Ukrainian proverb)

Dearly Beloved Brothers and Sisters in Christ Jesus,

The Nativity of Christ and the Holy Theophany festal period came and ended quickly. We celebrated these great and joyous feast days through numerous traditions fostered by our fore bearers throughout many centuries. Their beauty expresses our joy and gratitude to the Most High that He, "...so loved the world that He gave His Only-Begotten Son, that whoever believes in Him should not perish but have everlasting life." (John 3:16)

Following the baptism by John the Baptist in the Jordan, Jesus Christ sets out to preach to the people and teaches them about love towards God and one's neighbour. With every day and every step He gets closer to Golgotha, where for the sake of our salvation, He endures terrible suffering, humiliation and ultimately gives His life, "...as a ransom to death, in which we were held captive and sold under sin. Descending through the Cross into Hades – that He might fill all things with Himself – He loosed the pangs of death. He arose on the third day, having made for all flesh a path to the resurrection from the dead...". (Liturgy of St. Basil the Great)

Conquering death through His Holy Resurrection, Christ opens the door to eternal salvation to everyone who believes in Him, denies himself, takes up his cross and follows Him. God draws closer to His creation by delivering-up His own Son to torture and death. He came to seek the "lost coin" (Luke 15:8-10 – the sinner who repents), so that, the one, which had died was alive again, what was lost was found. But He also calls us to draw nearer to Him. He encourages us to choose the path of salvation voluntarily because no person can be saved against his or her own will. "Take My yoke upon you and learn from Me, for I am gentle and lowly in heart, and you will find rest for your souls." (Matthew 11:29)

Not all heard the Lord's call, but those who did hear Christ's preaching during the time of His earthly sojourn or hear it today could not and cannot achieve a greater intimacy with Christ. Not all who listen

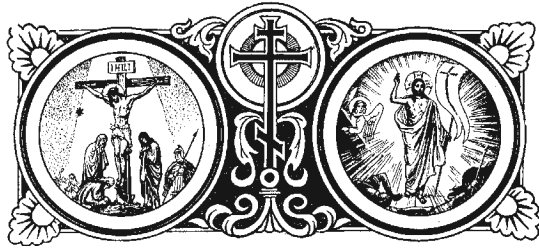

to the word of God do so with an open heart that they may understand it. Others, though understanding, refuse God's invitation because they have other earthly priorities. Still others, even if they desire salvation, cannot, because of their sinfulness, enter into a closer relationship with God.

The Holy Church at this time of Great Lent calls us, the faithful, to reflect upon our spiritual life. After comparing our life with the teachings of God's Ten Commandments, the Lord's sermon about "the blessed" and the highest standard of love – the commandment to "love your enemies" – we are called to condemn our deeds and to repent. This process requires a spiritual rebirth, sighing and tears. It is not easy for one who is supposed to be

a leader in the family, at work and in society to demonstrate such humility as to ask forgiveness from one's neighbour for one's transgressions. To aid us the Holy Church offers us parables and teachings from the Holy Scriptures that help us to overcome our pride, change the course of our life and having come to terms with God and our neighbour, enter into a state of blessedness. "Blessed are the poor in spirit, for theirs is the kingdom of heaven." (Matthew 5:3). We are called to fast. The restriction of quality and quantity of foods helps the soul subjugate the flesh and dull its passions. A true fast demands modesty and restricting all aspects of our life to the minimum. A true fast encourages us to share our wealth with those in need.

The Holy Church facilitates a deeper level of communication with God through the theme of repentance in our liturgical services and the minor musical mode of our Lenten chants. If we wish to be closer to God and our neighbour and attain eternal life in the mansions of the Lord we cannot allow secular responsibilities and any form of entertainment in this world to squeeze God out of our lives. The cares of this world, great and small, require our attention and we have an obligation to work for the greater good. But, we should not forget that God is above

(Закінчення із ст. 3 - Conclusion from p. 4)

**ВЕЛИКОПОСНЕ ПОСЛАННЯ
ПОСТІЙНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ
ЄПИСКОПІВ ПОЗА МЕЖАМИ
УКРАЇНИ**

використати всі можливості й нагоди очиститися від своїх гріхів і вийти на шлях нового, більш змістовного життя, де скарби ваші складатимуться на небесах. Будьмо свідомі, що Господь супроводить нас в часі війни, економічної кризи, чи в складних обставинах родинного життя. Він розуміє наші турботи й помагає нам зустрічати всі виклики буденного життя. Він запевняє нас Своїми словами: «Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку!» (Мт. 28:20).

Завершивши постову подорож, ми бажаємо Вам зустріти Світле Христове Воскресіння з легкістю на душі і вірою й надією на Бога.

Запевняємо Вас постійно в наших молитвах.

Нехай милості Великого Бога і Спаса нашого Ісуса Христа будуть зо всіма вами в діаспорі та в рідній Україні! Амінь.

+ Константин

*Митрополит Української Православної Церкви
в США і в діаспорі*

+ Іван

*Митрополит Української Православної Церкви
в Канаді*

+ Антоній

*Архієпископ Української Православної Церкви
в США*

+ Іоан

*Архієпископ Української Православної Церкви
в діаспорі*

+ Юрій

*Архієпископ Української Православної Церкви
в Канаді*

+ Єремія

*Архієпископ Південно-Американської Єпархії
Української Православної Церкви*

+ Іларіон

Єпископ Української Православної Церкви в Канаді

+ Андрій

Єпископ Української Православної Церкви в Канаді

+ Даниїл

*Єпископ Української Православної Церкви
в США*

**THE GREAT-LENT EPISTLE
OF THE PERMANENT
CONFERENCE OF
UKRAINIAN ORTHODOX BISHOPS
BEYOND THE BORDERS OF
UKRAINE**

all and without Him we cannot achieve anything worthwhile.

Dear Brothers and Sisters, we greet you with the beginning of Great Lent and hope that you would avail yourselves of all the possibilities and opportunities to cleanse yourselves of your sins and embark on a new, more meaningful life, through which your treasure will be gathered in heaven. Let us remember that the Lord accompanies us in time of war, economic crisis or in the complex circumstances of family life. He understands our tribulations and helps us to meet the challenges of everyday life. He assures us with these words, "...and lo, I am with you always, even to the end of the age." (Matthew 28:20)

When we have completed our Lenten journey we wish that you meet the Glorious Resurrection of Christ with a radiant heart and deep faith and hope in God.

We remember you always in our prayers.

May the mercies of our great God and Saviour, Jesus Christ be with all of you in the Diaspora and in our native Ukraine! Amen.

+Constantine

*Metropolitan of the Ukrainian Orthodox Church
of the USA and the Diaspora*

+John

*Metropolitan of the Ukrainian Orthodox Church
of Canada*

+Antony

*Archbishop of the Ukrainian Orthodox Church
of the USA*

+Ioan

*Archbishop of the Ukrainian Orthodox Church
in the Diaspora*

+Yurij

*Archbishop of the Ukrainian Orthodox Church
of Canada*

+Jeremiah

*Archbishop of the South American Eparchy
of the Ukrainian Orthodox Church*

+Ilarion

Bishop of the Ukrainian Orthodox Church of Canada

+Andriy

Bishop of the Ukrainian Orthodox Church of Canada

+Daniel

*Bishop of the Ukrainian Orthodox Church
of the USA*

by Fr. David Barr

Great Lent is Here!

What Will You Do?

Once again we find ourselves in the ecclesiastical season of Great Lent. The coming of Great Lent (*March 2*) brings a number of different responses from each of us: "Oh no - don't tell me that I have to give up meat again this year!" "Why is olive oil on the list of 'forbidden' foods?" or "Great! Now I can take off some of the pounds I put on during Christmas," or even, "Fasting isn't really all that important anyway." To be sure, most of us have spoken one or more of these phrases, or at least something similar. At times we are not sure that we like Great Lent and at other times it may seem to be the best time of the year. Regardless of what response the coming of Great Lent brings to you, the fact remains that it is here, and it is time for you to decide what you will do.

Great Lent developed early in the history of the Church and has become our annual intense time of spiritual introspection as we prepare for Christ's Resurrection at Pascha. The Church has adopted the season of Great Lent as a period of taking account of our lives, discovering the sins that have become all too comfortable, and then striving to eliminate them from our "routine."

We use this time to be reconciled to God from whom we all too often have strayed. Great Lent becomes our annual "spring cleaning" of the soul something which can benefit each of us.

So what will you decide to do this year for Great Lent?

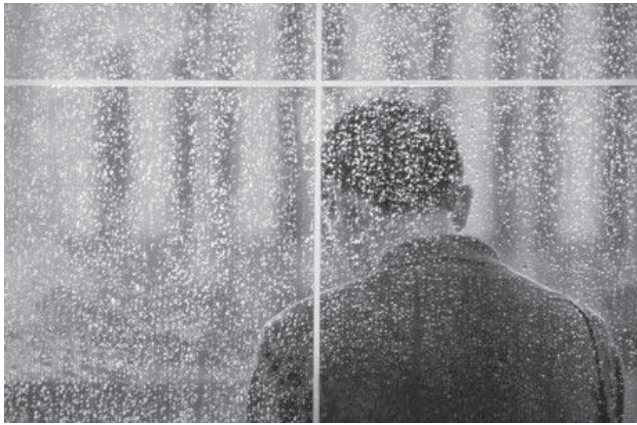
First, you can decide to do nothing and let Lent pass you by as if it does not exist. The real advantage of taking this stand is that it is easy - nothing is required. Yet this is also its greatest disadvantage because nothing can be expected either. ***Put nothing into Great Lent, and that's exactly what you will get out of it - nothing!*** You really can't expect a return without an investment. Come judgment day, though, chances are you would prefer somewhat better of a return, so perhaps this is the time to look at this a bit deeper.

FASTING: There are many things that you can do during Great Lent that will benefit your soul and body. You can keep the fast or at least part of it. By participating in the Lenten Fast and watching what goes into your mouth, you have a much better chance of controlling what comes out of it. Fasting and abstinence teach self-discipline, an important aspect of our lives as Orthodox Christians. In addition, the practice of asceticism (*self-denial*) helps us to become more aware of ourselves as we really are. Asceticism enlightens our senses, enabling us to see our sins and shortcomings. So do not be afraid of being hungry. Be willing to experience it, realizing that it can bring more than a mere empty feeling in the stomach. It can help you to be aware of who you really are - and who you can be.

ALMSGIVING: While you are practicing fasting and abstinence, remember the hungry and poor in the world. "Take the money you would have spent on meat and dairy products and give it to the Soup Kitchens For Hungry People Program. When you go shopping, buy extra items for the poor and donate them to a worthy cause. Fasting and almsgiving go hand-in-hand - together they make a complete act. One without the other is like a peanut butter and jelly sandwich without the jelly. Fasting without almsgiving is selfish - only looking to yourself. Almsgiving demonstrates your love for your neighbors.

PRAYER: During the time of Great Lent, discipline yourself to pray more - or if you are not keeping a regular rule of prayer in your life, begin to pray regularly. When you say your prayers, take a bit more time and be silent, meditating upon all that God has done for you and what you should do in return. Pray that God would reveal to you how you can better serve Him. Look around and pray for the needs that you constantly see, but fail to pray - for a friend in need,

someone who is ill, some particular circumstance in need of God's intervention. Your fasting will enable you to be more aware of what is going on around you. Use your prayer time to intercede in behalf of that which you have become aware.

REPENTANCE: As you fast, take account of your life and see where you need to repent. Each of us has sins that we have never conquered. We also have sins with which we have become comfortable. Great Lent affords us the opportunity to look at ourselves honestly that we may repent of those sins that we find. In conjunction with this time of introspection, take the opportunity to go to confession and finally confess those things that have been weighing on your mind all too long. See confession in a positive light - as an opportunity to do something about those secret, hidden or even embarrassing sins which constantly bite at your conscience. Great Lent is a traditional season for going to confession. And if it has been over a year since, or you cannot remember your last confession, it has been too long! Do something about it!

WORSHIP: Go to the extra services at Church. Every Wednesday and Friday evening we have Presanctified Liturgy. Try to go to Great Vespers on Saturday nights. Plan to attend the parish Lenten Retreat. Make every effort to participate in the increased liturgical life of the Church. You could even come early on Sundays and attend Matins. Worship is a very important part of life - something most of us should do more often.

Now is the time for you to respond to what Great Lent has to offer. Do not let this wonderful and important season of the year pass you by. Take advantage of our Holy Tradition - a tradition that teaches us the way to love God and others. Prepare yourself for the joy of Christ's Resurrection through prayer, fasting, almsgiving, repentance and worship. To do nothing is easy - and its reward is the same: nothing! Enter into Great Lent and allow yourself to draw nigh unto God the Holy Trinity: Father, Son and Holy Spirit. The joy will be indescribable.

Василь Белей

Центральна Ідея

Над світом панує "дух, що оживляє" (Ів 6.6). З духу людини випливають думки, ідеї. Геніальні думки одиниць промощували шлях усьому людству на цілі сторіччя, вирішували питання війни чи миру, визначали форму суспільних устроїв і творили релігійні системи. Навіть сама людина підкорюється духовній силі своїх ідей. І чим глибша якась ідея, чим повніша змістом, тим більшу владу вона здобуває над своїм творцем. Скільки людей живуть і вмирають тільки для якоїсь ідеї!

Йдеться лише про одне: щоб свою химерну волю в кожний момент підкоряти Божій волі і в кожній хвилині вміти добровільно сказати це коротке, але вагоме слово: "Так, Отче".

Все, що не є згідне з Божою волею, не гідне існування. Від Божої волі не можна відхилитися ні на один крок, бо ці побічні кроки, хоч би й найширші, будуть великими кроками поза дорогою.

Божа воля - це дорога для всіх, бо всі покликані до найвищої святости.

Доля нашого життя - це тільки маленький шматок безмежного. Ми зовсім не знаємо становища і значення нашого в цілості світу: "Бо хто коли зрозумів думку Господню? Хто був Його дорадником?" (Рим 11.34).

Найпростіша і найкраща річ - дозволити Богові, щоб нас провадив, і не журитися ні своїми недоліками, ні чеснотами. Дозвольмо Богові, щоб нами керував у кожному моменті життя і кажімо з радістю: "Слава Тобі, Боже".

Люди сподіваються забагато від себе самих, від інших і від життя: якогось вимріяного щастя, ліпших часів і "кращого завтра". Очікуємо нерідко від життя того, чого воно нам дати не може. Менше чи більше, свідомо чи несвідомо шукаємо входу до втраченого раю. Але доступ до раю Бог зачинив, і ніхто його вже не відчинить.

Отже треба обома ногами міцно стояти на землі й брати життя таким, яким воно є, та глянути правді сміло в очі.

Життя - це страждання. Про це знали й погани. Життя - це терпіння. З тією правдою мусимо рахуватися всі.

Тож не дивуймося, коли на нас спадають хрести. Одначе хреста не треба жаяхатися. Навпаки, чекаймо спокійно на хрест, а він уже тим самим стане нам легший. Мусимо і в кожному хресті підкорятися

Божій волі і казати покірно: "Слава Тобі, Боже".

Митник і Жебрак

Отруєна епохою тоталітарного нищення віри й національної культури, відібрана в самої себе й у цілої народної душі - людина сьогодні лиш здогадується, яке невимовне чудо духовного прозріння мав пережити митник Матвій - майбутній апостол і євангелист, щоб отак готовно, без жодного вагання, почувши звернені до нього слова Христа "Іди за Мною!" - встати й піти за Вчителем, полишивши митницю і все, що складало досі зміст його життя. Та навіть сама собою ця подія неминуче зроджує радісний подив: був собі звичайний митник - грішний напевне, ба хіба можна митникові бути не грішним? - і ось йому дано стати обраним, почути поклик Божий. В одну мить, ураз все його існування преобразилось, включившись у простір дії грандіозного і невимовного.

Багато разів Христос чомусь наголошує: кожен грішник може переродитись... Але за однієї умови - коли відкриє Богові свою душу й прозріє...

З нами ж відбувається нині чи не щось протилежне? Хаотичне бродіння українського суспільства за останні роки допровадило радше до щораз небезпечнішого розмивання питомої традиції віри, та навіть світогляду, не кажучи про культуру, до визнання диявольських "правил" світу й поневаження власної душі. "Благ" з'явилося ніби повно, а радість від них якась несправжня й невпевнена, галаслива. Бо людські серця незчувшись відколи стають, наче вихололі темні печери, де давно не живе любов до Бога і ближнього.

На чому власне тримається, якщо подумати, нібито всесильне зло? Мабуть лише на тому, що ми сліпо вчепилися кожен в свою персональну "митницю", котра невідомо звідки й взялася, і служимо їй, як раби. Бо без неї, мариться, будем ніким.

Врешті, хіба не нагадує тепер ціле наше суспільство якусь гігантську "митницю", де лише "митники" і жебраки, й єдина існує перспектива - пробратися в більші "митники", де більшість зайнята саме тим, про що Христос говорив: "...Вони збирають собі і багатіють, але не в Бога"

Тож далеченько "нам покищо до щирого Митника з притчі Ісусової, який не сміючи й очей підвести до неба, тільки й міг бити себе в груди й повторювати: "Боже, будь милостивий до мене грішного!" (Лк 18.13). Адже воцання Митника було початком прозріння.

Ми ж досі не змогли, з огляду на стан, в якому перебуває українське суспільство, церква, держава, народ, - прозріти власну духовну неспроможність, обмеженість, відкрити хаос у нашій власній свідомості.

Понад те, подібно до фарисеїв, що обминали дім, де Христос "сидів при столі" з митниками і грішниками, тішимо себе, що ми, мовляв, все ж "не такі, як ті митники..."

Отже маємо "побожну жестикуляцію" (за словами С. Аверинцева), тоді як нам сьогодні потрібне "безжалісне узріння правди про нас самих, переоцінка вже не зовнішніх цінностей, ложних чи не зовсім ложних, а нашої самости... Або смирення - без фраз, або цинізм без втриму... Життя збереже в собі нині лише той,

"хто зможе обрати смирення".

Молитва Митника з Христової притчі - то залишений нам найвидніший, ніколи не гаснучий маяк у бурях хаосу і блуканнях зневіри.

Наперед знаючи про манівці людські, Христос зронив одного разу слова, сповнені разючого смутку: "Та Син Людський, як прийде, чи Він на землі знайде віру?" (Лк 18.8).

Оцей смуток Бога за людьми, мабуть, і не дає нам остаточно збайдужіти до самих себе, не дає забути стежку до істинного джерела життя.

Great and Holy Saturday: the Forgotten Feast

It is a tragic fact that today Holy Saturday is viewed by many as an unimportant “day off” between the sorrow of Good Friday and the joy of Pascha. This is absolutely false. That view negates the essential link between the despondency of Good Friday and the ecstasy of Pascha. Holy Saturday is that indispensable link between Christ’s death and Resurrection. It is on Holy Saturday that we commemorate Christ’s conquest of death, which is sealed through the Resurrection. It is a day centered on a mystery beyond our comprehension. Christ is dead, His body lies in a tomb. Yet, at this moment of Death’s apparent victory over Life, Death is being put to death. Christ’s soul, as with every soul to that time, descends to Hades. Yet His soul is unlike any other. He is both God and Man. Hades has no power over Him. It tries to hold Him, as it has held every other soul since Adam and Eve, and fails. The Life that is in Christ the Life-giver, bursts upon the darkness of Hades like a searchlight in a small dark closet. The power of Hades is destroyed, not only over Christ, but also over His faithful subjects, us. The combination of the sight of Christ lying bodily in the tomb, yet knowing that He is simultaneously destroying death, creates an atmosphere of joyful sorrow, (*unique to Orthodoxy*) which compels us to “keep silent and in fear and trembling stand pondering nothing earthly minded. ...” (*Cherubic Hymn of Great and Holy Saturday*).

This atmosphere blossoms in the Holy Saturday Liturgy, one of the most beautiful services of the year. The service begins as Vespers, with the Church arrayed in dark colors. The hymns of the “*Lord I Call*” speak of Hades grieving over its defeat at the hands of the “man born of Mary,” each hymn ending with the announcement of the coming Resurrection. After the Entrance, lessons from the Old Testament are read recalling salvation history from Creation through the Exodus and Holy Youths in the furnace. During this time in the ancient Church, the Catechumens were baptized in anticipation of Pascha; experiencing Christ’s death and resurrection through the Sacrament, as expressed in the Epistle of the day, which is also the Epistle of the Sacrament (Rom. 6:3-11). After the Epistle, to the joyous refrain “*Arise O God, judge the earth, for to Thee belongs all the Nations,*” the dark colors are replaced by white. The priest comes out dressed in white and scatters laurel leaves, bay leaves, and flower petals about the Church, as a sign of the impending victory and joy. Hades is on the ropes, Christ is conquering Death by His death, the Resurrection and eternal life are just around the corner. In token of this, the Gospel which follows makes the first proclamation of the Resurrection. Yet Christ remains in the grave. The joyful sorrow persists, evoked

in the Hymn to the Theotokos: “*Do not lament me O mother, seeing me in the tomb, the son conceived in the womb without seed. For I shall arise and be glorified with eternal glory as God...*” This joyful sorrow will only become pure joy in the Resurrection.

For it is only through the Resurrection that Christ’s victory is complete. On Good Friday Christ became the ultimate, pure, blameless, and sinless lamb, sacrificed for us, washing away our sins with His blood. On Holy Saturday His soul enters Hades and obliterates it. Yet if He remains bodily in the grave, Death still wins, for He remains physically dead, making our faith in St. Paul’s words worthless (1 Cor.15:12-20). But Christ is both God and man. And God cannot die. To make His victory complete, He does what no one is supposed to do, He returns from the dead, “*making for all flesh a path to the Resurrection from the dead*” (*Anaphora of the Liturgy of St. Basil*).

From His betrayal by Judas, through His humiliating death and His descent to Hades, and culminating in His glorious Resurrection, the whole of the Paschal weekend is one interrelated series of events which brings about our salvation. Each event had to occur for the one before and after to have any meaning. This is His, and our Passover, (*which in Greek is Pascha*) from death to Life, from sin to salvation. And in this glorious campaign of salvation, Holy Saturday is the day the battle is fought, which results in the ultimate victory of Pascha. Holy Saturday is the pivotal day in the Paschal celebration. The day sorrow begins to transform into joy. The path from death to life is being laid. This is an event not to be missed. There would be no

victorious Resurrection without Christ’s descent into and defeat of Hades, and for that reason there can be no true celebration of Pascha without the celebration of that victory in Hades, which is Great and Holy Saturday.

So as each of us will, God willing, experience this Passover from death to Life, we should feel compelled to accompany our Lord as He paves the way. To emulate the Myrrh-bearers who stayed faithful and kept vigil over Him, rather than the disciples who fled. So that we, like the Myrrhbearers, may be the first to receive the news of the Resurrection, and join with St. John Chrysostom in saying:

“*O Death, where is your sting? O Hell, where is your victory? Christ is risen! and you are overthrown. Christ is risen! And the demons are fallen. Christ is Risen! And the angels rejoice. Christ is Risen! And Life reigns. Christ is Risen! And not one dead remains in the grave.*”

For Christ, being risen from the dead, is become the first fruits of those who have fallen asleep.

ЖИТТЯ В ХРИСТІ...

Микола Кавасила, відомий ще як Хамаета, архієпископ Тессалоніків, є одним із найвизначніших представників візантійської богословсько-містичної літератури XIV ст.

Згадана праця якраз і належить до такого типу літератури. Християнин, на думку автора, уже в цьому проминаючому світі повинен розпочинати нове життя, яке досягає своєї досконалості після смерті.

Бо коли йдеться про теперішнє життя, то воно затьмарюється плоттю, сьогочасною темінню і тлінням, воно не може "успадкувати нетління" (I Кор. 15, 50), тому і вважав апостол Павло, що краще померти, аби бути з Христом: "померти, - каже він, - щоб із Христом бути, бо так багато краще" (Флп. 1, 23). А життя прийдешнє, навіть прийнявши людей, у яких немає ні сили, ні почуттів для того життя, ні на крок не наблизить їх до благополуччя, тож будуть жити вони в тому блаженному й безсмертному світі мертвими та нещасними. А все через те, що хоча світло сяє, і сонце посилає свій ясний промінь, проте око не спроможне побачити його. І пахощі духа щедро виливаються і наповнюють все довкола, але від цього не з'являється почуття нюху у того, хто не мав його раніше.

Через таїнства можна буде сопричаститися в той день із Сином Божим друзям [Його] і довідатися від Нього, "що [Він] чув від Отця" (Йо. 15, 15), але приходити до Нього треба вже будучи другом Його, і маючи вуха (див. Мт. 13, 9)."

Яким чином життя в Христі поєднується в нас?

З одного боку, це відбувається з волі Божої, а з другого - завдяки нашим старанням; перше, за суттю, є справою Його, друге ж і від нас вимагає ревности; а радше ми привносимо лише стільки, скільки потрібно, щоб отримати ласку й не знецінити скарб, і не погасити світильник, уже запалений; іншими словами, ми нічого не робимо такого, що суперечить життю і породжує смерть. Бо в тому полягає всіляке людське благо й всіляка добродієність, щоб ніхто не ввігнав меча собі самому, і не втік від щастя, і не скидав вінців з голови своєї.

Тому що сам Христос, у якийсь невимовний спосіб присутній у нас, засіяв у наші душі сутність життя. Він бо на правду присутній і допомагає початкам життя, які Сам дарував Своїм пришестям. Але присутній, не як раніше - у нашому способі життя, у наших бесідах, заняттях і спілкуванні, а в іншому, кращому й досконалішому способі, завдяки якому ми стаємо одним тілом з Ним і живемо з Ним, стаємо членами й усім, що лише має стосунок

до цього. Бо як невимовне людинолюбство, через яке так полюбивши найбільш упосліджених, Він захотів удостоїти їх найбільшої ласки, і як злука, якою Він поєднується з тими, кого любить, перевершує всілякий образ і всіляке найменування, так само й той спосіб, у який Він присутній і яким благодотворює, дивовижний і подобає Одному, Хто чуда учиняє (див. Пс. 98 (97), 2).

Коротко про значення сили божественних таїнств

Бо тих, які наслідують у деяких символах, наче на картині, смерть Того, Хто справді помер за наше життя, Він самими діяннями відновлює, відтворює і робить співниками Свого життя.

Тому що зображаючи у священних таїнствах Його поховання і звіщаючи смерть Його, через них ми народжуємося, утворюємося і цілковито поєднуємося із Спасителем. Бо ж це через них "у Ньому... живемо, - каже апостол Павло, - рухаємося й існуємо" (Ді. 17, 28). Бо хрещення дарує буття і повне перебування в Христі; тому що воно, прийнявши мертвих і розтлінних, перше [зі всіх таїнств] вводить їх у життя. А помазання миром довершує народження, вкладаючи у таке життя відповідну енергію. Божественна ж Євхаристія зберігає і підтримує це життя та здоров'я. Бо щоб вберегти вже набуте і зміцнити тих, які живуть, дається хліб життя. Тому ми живемо цим хлібом, рухаємось завдяки мирові, отримавши буття від купелі.

І в такий спосіб живемо в Бозі, перемістивши життя від цього видимого світу у світ невидимий, змінивши не місце, а спосіб існування і саме життя. Бо не ми самі прямували чи піднеслися до Бога, а Він сам прийшов і зійшов до нас. Бо не ми шукали, а нас відшукали. Не вівця шукала пастиря,

і не драхма — господиню, а Він сам споглядав землю [з неба] й шукав Свій образ, і був у тих місцях, де блукала вівця, і підняв її, і стримав від блукання; не перемістив звідси [людей], а тих, які перебували на землі, небесними зробив, і вклав [у них] небесне життя, не возносячи на небо, а небо нахиливши й опустивши до нас. Каже ж бо Пророк: "ВІН НЕБО НАХИЛИВ, СПУСТИВСЯ" (Пс. 18 (17), 10).

Ось так за допомогою цих священних таїнств, немов крізь віконця, пробивається у цей світ темряви Сонце справедливості й умиротворює життя, притаманне цьому світові, але воскрешає життя надсвітове. І світло світу перемагає світ, на чім наголошує Він, кажучи: "Я бо подолав світ" (Йо. 16, 33), - вводячи у смертне і тлінне тіло життя вічне й безсмертне.

І таким є життя в Дусі, яке перемагає всіляку пристрасть плоті, за словами апостола Павла: "Духом ходіте і тіла пожадливість не будете чинити" (Гал. 5, 16).

Цю дорогу проторував Господь, прийшовши до нас, і ці ворота відчинив, увійшовши у світ; і піднявшись до Отця, не дозволив їх зачинити, а від Нього через ці ворота повертається до людей. Здебільшого ж є [з нами] й завжди серед нас перебуває, і прибуде назавжди, дотримуючись тих обітниць.

І тому, коли сам Спаситель захотів бути охрещеним хрещенням Йоана, немов на письмі наперед окресливши Своє хрещення, Він отверз небо, показавши, що через хрещення ми можемо побачити це небесне місце.

І цим було явлено, що не можна увійти в життя не охрещеному, й так само наголошено на тому, що купіль - це вхід і ворота. "Відчиніть мені ворота правди" (Пс. 118 (117), 19а), - каже Давид, прагнучи, на мою думку, щоб ці ворота були відчинені. Бо це є те, що "багато пророків і царів хотіли бачити" (Лк. 10, 24), а саме - пришесть на землю Майстра цих воріт. Тому що, коли б трапилось йому, каже він, скористатися входом і пройти через ворота, то він воздав би подяку Богові, з Яким його розділяє стіна. "Я ввійду ними, - каже він, - воздам Господеві подяку" (Пс. 118 (117), 19б). Безперечно бо, через ці ворота він би зміг досягти того найдосконалішого пізнання благодаті Божої і людинолюбства до роду людського.

Бо який ще може бути важливіший знак доброти й людинолюбства, над той, який омиваючи водою, звільняє душу від скверни, помазуючи миром, воцаряє у небесному царстві, і

нагодовує, пропонуючи тіло своє і кров? А що люди стають богами і синами Божими, і природа наша пошановується почесно божественного, й порох земний так високо підноситься до слави, що стає рівно шанованим і навіть подібним до Божої природи - з чим це можна порівняти? І яку ще перевагу обновлення можна запропонувати?

Саме таким є творіння домоустрою, здійснене щодо людей. Бо тут не просто Бог дарував людській природі якесь добро, зберігши більше для Себе, а "всю повноту Божества" (Кол. 2, 9), всього Себе вклав у нього, як природне його багатство. Тому і сказав апостол Павло, що справедливість Божа особливо об'являється у Євангелії (див. Рим. 1, 17). Бо якщо й існує якась добродетель Божа і справедливість, вона полягає в тому, щоб усім Він щедро дарував Свої блага й сопричастя блаженства.

Тому священні таїнства цілком слушно можна назвати воротами правди (див. Пс. 118 (117), 19), бо найвизначальніші для роду людського людинолюб'є Боже і благодать, що є добродетеллю Божою та справедливістю, зробили їх для нас входом на небо.

Справедливість не лише відчинила ці ворота, а й дійшла через них і до нашого роду. Бо в давні часи, перед тим як Бог прийшов до людей, не можна було знайти справедливість на землі. Споглядав з неба (див. Пс. 14 (13), 2; 53 (52), 3) і шукав її сам Бог, від Якого вона не могла сховатися, якби тільки була, але все ж Він не знайшов її. "Всі відвернулися загалом і зледащили; нема нікого, хто добро чинив би, нема ні одного!" (Пс. 14 (13), 3; 53 (52), 4; Рим. 3, 12).

Після того, як "правда з землі вироста" (Пс. 85 (84), 12а) для тих, хто сидить у темряві брехні й тіні (див. Мт. 4,16; Лк. 1,79), тоді "і справедливість подивилася з неба" (Пс. 85 (84), 12 б), вперше правдиво й остаточно явившись людям; і ми, насамперед звільнені від пут і ганьби, були виправдані, коли Той, Який не створив неправди, захистив нас смертю через хрест, якою був покараний за содіяні нами злодіяння; потім через ту смерть ми стали і друзями Божими, і праведними. Бо Спаситель, померши, не лише звільнив нас і примирив з Отцем, а й дав нам "право дітьми Божими стати" (Йо. 1, 12), поєднавши із Собою нашу природу через плоть, яку прийняв, поєднуючи кожного з нас зі Своєю плоттю силою таїнств. І в цей спосіб справедливість Свою і життя зміцнив у душах наших.

Бо якщо, згідно з Писанням, було багато праведних і друзів Божих перед пришествям Того, Хто виправдовував і примирював, слід розуміти це, ясна річ, стосовно до їхнього часу, а потім - майбутнього. Тому вони стали такими й були приготовлені стреміти до справедливості, яка мала виявитися; і були звільнені, коли було дано викуп, і побачили, коли з'явилося світло, і відвернулися від ідолів, коли відкрилася істина. Цим праведні відрізняються від лукавих, які були майже в тих самих путах, і тією самою тиранією були уярмлені; одні відчували відразу до того поневолення та рабства, і молилися, щоб в'язниця була знищена й пута ті були розірвані, і прагнули побачити голову тирана, яку топчуть в'язні, а другим ніщо сучасне не лише не видавалося дивним, а вони ще й втішалися, перебуваючи в рабстві. І в ті блаженні дні вони були схожі на тих, які не прийняли сонця, що засіяло в них, і намагалися, як тільки могли, його пригасити, роблячи все, що, на їх думку, могло би знищити його проміння. Тому одні визволилися від тиранії в пеклі, коли з'явився цар, інші залишилися у путах.

Тому безневинний Владика, витерпівши стільки жахливих страждань, помирає і несе рану за людей, захищаючи [їх] як людина. Він звільняє рід [людський] від обвинувачень і дарує зв'язаним волю, бо Сам, як Бог і Владика, не потребував її. А чому саме істинне життя переходить у нас через смерть Спасителя - це видно ось із чого.

Спосіб, яким ми приваблюємо його в наші душі, полягає у тому, щоб були здійснені Таїнства: омиватися, бути помазаним, насолоджуватися священною трапезою. Тому до тих, які це роблять, приходять Христос і вселяється [в них], і поєднується [з ними], і міцніє в них, і придушє в нас гріх, і вкладає Своє життя та подвиг, і робить нас співучасниками перемоги.

Чому Христос увінчує омитих, помазаних миром і тих, що за трапезою?

Чому і з якої очевидної причини від купелі, мира, трапези - перемога й вінець, що є плодом праці й поту?

Тому що, хоча ми й не виявляємо себе в цьому, і не працюємо, звершуючи це, але оспівуємо той подвиг і дивуємося із перемоги, й обожнюємо переможну нагороду, і засвідчуємо якусь надзвичайну й невимовну любов до подвигу. І ті рани, й пюкарання, і смерть сприймаємо як свої, через що ніби пригяємо їх до себе і призволяємося самої плоті Померлого й Воскреслого. Тому справедливо насолоджуємося благами, які йдуть від смерті й тих подвигів.

Чому дають імена тим, що хрестяться?

Може тому спасенний день хрещення у християн називається днем наречення найменувань, бо тоді ми витворюємося і втілюємося, і наше безформне та неокреслене життя набирає вигляду й обрису. Тобто, пізнані тоді Знаючим Своїх, як каже Павло: "Коли ви спізнали Бога, чи радше, коли Бог спізнав вас" (Гал. 4, 9), - ми чуємо слово, яке знаменує цей день - найменування, оскільки тоді ми істинно пізнані; тому бути пізнаним Богом означає істинно бути знаним. Через що про тих, які нічого спільного не мають з цим життям, Давид сказав: "Не спом'яну імен їхніх моїми устами" (Пс. 16 (15), 4). Бо непізнані й неявлені ті, які опинилися далеко від того світла. Адже без світла ні для очей не буває ніщо ясным із того, що можна побачити, ні для Бога не буває знаний той, хто не прийняв звідти промінь. А причина [полягає в тому], що

насправді не існує те, що не є явним для того світла, згідно з цим словом: "Господь знає Своїх" (2 Тим. 2, 19), - а в іншому місці [Святе Письмо] каже, що Він не знає нерозумних дів (див. Мт. 25, 12).

Тому хрещення є просвітленням, бо даючи істинне буття, робить їх відомими Богові і, провадячи до того світла, віддаляє від темного зла. Тому воно й купіль, що воно просвітлення.

Бо так воно дозволяє світлові правдиво поєднуватися, всліяку скверну, яка заступала нашим душам божественний промінь, знищує, наче якусь серединну перегородку.

А даром є тому, що воно - народження. Бо чи може хтось заплатити за своє народження? Тому якщо хто-небудь захоче пильно придивитися, то побачить, що як і під час природнього народження, так само ми завчасно не привносимо й самого бажання благ хрещення. Адже ми жадаємо того, про що можна помислити, а це „на думку людині не спало" (1 Кор. 2, 9), про це ніхто не може розмірковувати, поки не пізнає на досвіді. Хоча чуючи про обіцяну волю і царство, ми роздумуємо про якусь щасливе життя, яке можна охопити людським помислом, але це щось цілком інакше, вище від нашого розуміння і прагнення.

Помазання [воно] тому, що Христа, помазаного для нас, воно накреслює в тих, які приймають таїнство, воно є і печаттю, яка викарбовує самого Спасителя. Бо помазання скрізь досконало по всьому образу проникаючи в тіло того, хто [його] приймає і всотує, робить помазаного відзначеним, і виявляє вигляд його, і є воістину печаттю.

Із мовленого видно, що від народження воно може бути печаттю, як і від печаті - облаченням і хрещенням. А коли й дар, і просвітлення, і купіль - як творення та народження - стосуються до одного і того ж, то зрозуміло, що всліяке найменування хрещення означає лише те, що купіль для нас є народженням і початком життя у Христі.

Rick Burns

What is Primary to Orthodox Spirituality?

We would think that this would be an easy question to answer ... but if we ask around, we will get many different answers. Some will tell us that we need to know the Traditions of the Church. Some will say that we need to know the Bible, others may say we need to know the Saints, while still others recommend that we need to know the liturgical services. While all of these answers are excellent, how much do we need to know about these things to begin the Orthodox journey? Certainly, as we mature as adults, our understanding of these and many other important topics regarding the Orthodox faith should increase. ***But what is primary to begin and live the faith that will count us among the Orthodox believers?***

Consider this primary thought: We must know who we are in our hearts.

Inside every human is the heart, the rudder of our ship. It is the center of our being. It is the place where we converse with both God and ourselves. It is where we decide who we will be and what we will be like. It is the primary starting place for us to understand Orthodox spirituality

The heart has been the main topic in the writings of poets, musicians, Valentine card authors, and Saints. We often use such phrases as "good hearted;" "a perfect heart," "the heart of the matter," "a hardened heart," "a pure heart," "a foolish heart" or "a broken heart." Many of these expressions have come from the writers of the Bible. Indeed, the word "heart" or its derivative occurs almost 1000 times in the KJV of the Bible from the front cover to the end.

The heart has been the main topic in the writings of poets, musicians, Valentine card authors, and Saints. We often use such phrases as "good hearted;" "a perfect heart,"

"the heart of the matter," "a hardened heart," "a pure heart," "a foolish heart" or "a broken heart." Many of these expressions have come from the writers of the Bible. Indeed, the word "heart" or its derivative occurs almost 1000 times in the KJV of the Bible from the front cover to the end.

Do we need to be a theologian, a monk, a physiatrist, or an intellectual to understand this? No, surely not. Most of what we need to know is just plain common sense. After all, no one can deny that we have this place in our being that makes us run. It is our personal identity. Our heart makes us who we are. It is easy to us to talk about the "heart of the problem." Indeed, everyone has a heart to understand, and recognizing this is the first step to becoming identified with our Lord Jesus Christ.

The effects of sins of our hearts

My daughter just had a child. Holding him, I

thought, "It is so difficult to believe that an infant's heart is sinful." Many teach this, but not Orthodoxy. We do not believe that we are totally depraved, as many protestants do. Nor do we believe we are born with the guilt of sin, as the Romans teach. Instead, we are born in innocence and our heart is pure. To be sure, we all sin. Yet some, as did our Lady the Theotokos, continue in purity of heart the rest of their lives, as blameless. Since our teaching is different than the Roman view, we did not need to invent a doctrine of Immaculate Conception. Mary, the Theotokos, was as human as we are, yet morally pure throughout her life. We are all born in the same condition and we have the choice to keep our hearts pure and directed towards God, or to sin and rebel against the purity of

a loving heart. Our lives become a continual struggle to conform our hearts to purity and holiness.

Recognize this, and we are on our way

to becoming Orthodox. Saint John Chrysostom puts it this way: "When Christ says to follow the narrow path, he addresses every man. The monk as well as the lay person can attain the same spiritual heights."

Some, however, in spite of the effects of sin on humanity, are born in this blameless state and may continue for their lifetime. To be clear, Jesus Christ is the only Sinless One. Yet, these that I am thinking of, the mentally or physically incapable, will never be responsible for what they think in their hearts or turn into actions. God's mercy is given to them in a very special way. For the rest of us, we must consider these things to the best of our abilities. We are all held accountable to the light we are given. For most of us, certainly those reading this essay, are able to mature and develop and make progress this center of our being, the heart. Just as Adam and Eve, we are given the choice about what we put into our hearts and can determine what our hearts are like. Simply put, this is the first step to becoming an Orthodox Christian. Often with baby steps, our initial decision continues increasingly throughout our lives. This is the process of becoming Orthodox: Becoming God-like by restoring the likeness of God in our hearts and our daily lives.

So, do we want to decide to develop the likeness of God in our hearts?

Often, maybe most often, we choose in our hearts, to turn from God's way to our own but let's say we want to become like God. Or, we may out of complacency shrug these words off, and do nothing at all. After all, we have more important things to do with our time. But, if we are to take this all to heart, what do we do next? St. John the Baptist tell us, "Repent and be baptized." Orthodoxy teaches us that this is the first step to entering His Church. The Church also teaches us that repenting and remembering our baptism is an ongoing activity for us each day. We can be helped from both the writings of the Saints and the Bible. In fact we should not overlook the examples of good hearts that are around us every day.. With this help, the truth of "As a man thinketh in his heart so is he" (Proverbs 23:7) becomes a reality.

In the classic writing "Unseen Warfare" written in the 16th century by the priest Lorenzo Scupoli, and revised by St. Theophan, we learn of the peacefulness of the heart, and that our foremost directions of the heart is towards peace. "So strive above all things to establish and make firm the peaceful state of your heart. All your virtues, all actions and

endeavors should be directed towards achieving this peace, and especially your valiant feats of struggling against the enemies or your salvation: Make it your whole care that your inner state should be in accordance with God, and you will vanquish your outer passion."

In "The Art of Prayer: An Orthodox Anthology," we read: "Activities are not the main thing in life. The most important thing is to have the heart directed and attuned to God. Learn to perform everything you do in such a way that it warms the heart instead of cooling it. Whether reading or praying, working or talking with others, you should hold fast to this one aim - not to let your heart grow cool. Keep your inner stove always hot by reciting a short prayer, and watch over your feelings in case they dissipate this warmth. External impressions are very rarely in harmony with inner work." And "Look to yourself, and have more concern with the heart.

The Saints often talk of a more informal contemplative approach, which is often missing from the busy lives of the digital society in which we now live. St. Theophan the Recluse, in The Path to Salvation, reminds us: "True self-knowledge is to see one's own defects and weaknesses so clearly that they fill our whole view. And mark this - the more you see yourself at fault and deserving of every censure, the more you will advance. Until the soul is established with the mind in the heart, it does not see itself, nor is it properly aware of itself."

St. Anthony the Great recommends this norm for those who want to improve their

hearts. His prescription allows all of us as we do mundane tasks everyday, to talk to God. Every monk or nun has a task to carry out in the course of the twenty-four hours. Since these tasks are a matter of routine, they do not demand any special attention; and so the hands can be at work while the mind converses with God and thus feeds the heart.

In the "Early Fathers From the Philokalia" we read: "So, if a man lacks extreme humility, if he is not humble with all his heart, all his mind, all his spirit, all his soul and body - he will not inherit the kingdom of God." A truly humble heart is an Orthodox heart. Humility, a subject all of its own, is what Orthodox Christians must learn to develop from the outset and continue to develop for a lifetime.

This is a very long passage from St. Theophan the Recluse, "The Path to Salvation," but I cannot say it better:

"Just as friction causes warmth, so do good works warm the heart. Without them a good spirit also grows cold and evaporates. This is what usually befalls those who do not do anything, or those who limit themselves to merely not doing evil and unrighteousness. No, we must also find good works to do. Incidentally, there are also those who make too much fuss over their works, and therefore quickly exhaust themselves and dissipate the spirit. Everything should be done in moderation. And ... developing the heart means developing within it a taste for things holy, divine, and spiritual, so that when it finds itself amidst such things it would feel as though it were in its element. Finding them sweet and blessed, it would be indifferent to all else, with no taste for anything else; and even more - it would find anything else revolting. All of man's spiritual activity centers in the heart. The truths are impressed in it, and good dispositions are rooted into it. But its main work is developing a taste for the spiritual, as we have shown. When the mind sees the whole spiritual world and its different components, various good beginnings ripen in the will. The heart, under their influence, should taste sweetness in all of this and radiate warmth. This delight in the spiritual is the first sign of the regeneration of a soul deadened by sin. Therefore the heart's development is a very important point even in the early stages. "The work directed at it is all of our Church services in all forms - common and personal, at home and in church - and it is mainly achieved through the spirit of prayer moving within it. Church services, that is, all the daily services, together with the entire arrangement of the church's icons, candles, censing, singing, chanting, movements of the clergy, as well as the services for various needs; then services in the home, also using ecclesiastical objects such as sanctified icons, holy oil, candles, holy water, the Cross, and incense - all of these holy things together acting upon all the senses - sight, hearing, smell, touch, and taste - are the "cloths that wipe clean" the senses of a deadened soul. They are the strongest and the only reliable way to do it. The soul becomes deadened by the spirit of the world, and possessed by sin that lives in the world. The entire structure of our Church services, with their tone, meaning, power of faith, and especially the grace concealed within them, have an invincible power to drive away the spirit of the world. In freeing the soul from the world's onerous influence, it allows the soul to breathe freely and to taste the sweetness of spiritual freedom. Walking into church we walk into a completely different world, are influenced by it, and change according to it. The same thing happens when we surround ourselves with holy objects. Frequent impressions of the spiritual world more effectively penetrate within and more quickly bring about a transformation of the heart."

St. Peter tells to take action to add virtues to our whole being. As we

understand, the knowledge that he is talking about is not merely head knowledge, but that knowledge that is spiritual and invasive to the heart, mind, soul and body. As a reminder, here is a passage from St. Peter's second epistle.

Grace and peace be multiplied to you in the knowledge of God and of Jesus our Lord, as His divine power has given to us all things that pertain to life and godliness, through the knowledge of Him who called us by glory and virtue, by which have been given to us exceedingly great and precious promises, that through these you may be partakers of the divine nature, having escaped the corruption that is in the world through lust. But also for this very reason, giving all diligence, add to your faith virtue, to virtue knowledge, to knowledge self-control, to self-control perseverance, to perseverance godliness, to godliness brotherly kindness, and to brotherly kindness love. For if these things are yours and abound, you will be neither barren nor unfruitful in the knowledge of our Lord Jesus Christ. For he who lacks these things is shortsighted, even to blindness, and has forgotten that he was cleansed from his old sins. Therefore, brethren, be even more diligent to make your call and election sure, for if you do these things you will never stumble; for so an entrance will be supplied to you abundantly into the everlasting kingdom of our Lord and Savior Jesus Christ.

In our heart, we need to return to God's way - become like Him. We need to do this continually, becoming more like God and less like self centered, self-aggrandizing, self-promoting individuals. God has given his people the many ways to become more like Him and to restore the likeness of God's ways in our hearts. Yes, this process is difficult. We all need help with it. But we are given the power of God, His grace and mercy, as well as His community, the Church to help us to mold our hearts anew in this process.

Begin the process of working on our hearts.

So, have we begun to know our hearts? Have we started working on our hearts to make them God-like? Are our hearts Orthodox? Or, are we more interested in knowing others hearts, or your own? Do we spend more time predicting the actions of others based upon how we perceive them in their hearts ... or do we spend more time considering our hearts, and predicting what our actions will be? Orthodox Christianity teaches us that we must be concerned about our own hearts. Help me to see my own sins and not to judge my brother. The disciplines of prayer and our services become important to continually maintain our hearts toward God. The mysteries of the church give to us to help us in this journey. Even in the mundane times of everyday life, our hearts can be directed to, and made more like God intended them to be. For

"Blessed are the pure in heart, for they shall see God" (Matthew 5:8).

НАЙМЕНШИМ З БРАТІВ МОЇХ ОЦІХ...

Український православний кафедральний собор Святого Андрія у Вашингтоні не такий великий, яким його можна б уявити, почувши його назву. В дійсності це відносно невелика парафія, розташована у Сілвер Спрінг, штат Меріленд, одному з північних передмість столиці Сполучених Штатів. Церковний комплекс включає чудовий храм, безпосередньо до якого прилягає парафіяльний центр з великою залюю, в якій влаштовуються різні громадські зібрання, концерти та інші імпрези. Я не належу до цієї парафії, але буваю у ній часто, а про деякі імпрези я писав в "Ukrainian Weekly".

Я згадую тут про цю громаду, бо в її рамках діє Сестрицтво Св. Ольги. Це невелика, але дуже діяльна група жінок, які на протязі останніх 20 років подивугідно присвячуються допомозі тим, кого Ісус Христос назвав "найменшими з братів Моїх оцих" в Україні. Коли я роздумував під час нещодавніх святкових днів про все те позитивне і негативне, що довелось пережити нам – кожному особисто і цілою громадою тут і в наших відносинах з Україною, мені раз-у-раз пригадувалась їхня самовіддана праця і посвята. Те, що вони робили, вносило промені теплоти і доброзичливості у загально похмурий 2008-й рік. А це ж був рік, що приніс з собою нищівні бурі та повені в західних областях України, надто часті катастрофи – у східних, руйнівницькі тріщини в політичних структурах, численні загрози з боку сусіда на півночі і руйнація економіки, спричинена міжнародною фінансовою кризою.

Сестрицтво Св. Ольги провадить свою "місію милосердя" через відділ добродійної допомоги з 1989 року. Координатор місії Ольга Матула каже, що з того часу було зібрано пожертв на суму понад 155 000 доларів. Ці гроші розсилаються невеликими сумами потребуючим хворим, сиротам, студентам, школам, парафіям та культурним діячам в Україні. Вони також вислали понад 900 великих пакунків з одягом та іншими речами для потребуючих по всій Україні.

У червні минулого року мені трапилось бути на можливо останній піврічній сесії приготування пакунків, призначених для висилки. На більшості столів у парафіяльній залі височіли гори пожертвованого для цієї мети одягу, взуття, книжок, іграшок та різних подаруночків. Понад 20 членкинь Сестрицтва старанно сортували подароване та відбирали відповідні речі, що мали бути надіслані конкретним особам, родинам чи організаціям на їхньому списку. Посортовані речі пакували у великі картонні коробки, які

троє чоловіків зважували, запечатували і готували до висилки.

Пані Матула зазначила, що під час попередніх піврічних сесій сестриці готували пересічно 30-35 пакунків, але тому, що це мало бути останнє висилання, вони запакували близько 50, вагою приблизно 50 фунтів кожен.

Серед тих, для кого Сестрицтво призначало пакунки цим разом, був дитячий осередок "Сонечко" та церква в Миколаєві Волинської області, дитячий садочок "Тарасик" в селі Шевченкове на Черкащині, убога родина в Миргороді на Полтавщині, осиротіла дитина з Борисполя біля Києва, чия мати нещодавно померла. Сестрицтво повідомило парафіян Св. Андрія, що воно не буде більше приймати речей для висилання в Україну, але продовжуватиме надавати фінансову допомогу сиротам, студентам, хронічно хворим та пенсіонерам, посилаючи невеликі суми грошей безпосередньо їм або через існуючі допомогіві організації. Та сталося так, що хоч це мало бути останнє висилання допомоги, через кілька тижнів у сестриць назбиралося речей ще на один раз.

В листі подяки усім жертводавцям та добровольцям, надрукованому в щотижневому парафіяльному бюлетені, голова Сестрицтва пані Софія Кравець та пані Матула зазначили, що вони одержали сотні вдячних листів, які свідчать про те, "наскільки, завдяки нашій допомозі, стало краще жити людям, яким довелось пережити тяжкі випробування". Авторки подяки зокрема вирізнили листа від родини Поліщуків, які дякували за листування з ними: "Ваші листи завжди привітні і зворушливі. Ми відчуваємо у них вашу доброту, любов і мрії про Україну, турботи про її майбутнє, її народ. Ми відчуваємо все це у нашій родині, про яку ви дбаєте так відкрито і великодушно".

Сестрицтво Св. Ольги при кафедральному соборі Св. Андрія у Вашингтоні не єдине в такій діяльності. Я певний, що є й інші невеликі групи людей, що працюють у цьому винограднику. Є й більші, добре відомі допомогіві організації, як наприклад: Злучений Український Американський Допомогівий Комітет, Фонд Допомоги та Розвитку Дітям Чорнобиля, Товариство Допомоги Сиротам в Україні, та інші. Ми повинні бути вдячними за це, зокрема тепер, коли ми стали свідками драматичної появи іншої сторони нашої людської природи та наслідків моралі вільного ринку, яка ставить матеріальну користь понад усе інше.

"The Ukrainian Weekly" Jan. 11, 2009

THE LEAST OF THESE MY BRETHREN

The St. Andrew Ukrainian Orthodox Cathedral of Washington is not as large as its name would suggest. It's a relatively small parish located in Maryland's Silver Spring suburb north of the nation's capital. It has a beautiful church adjoined by a parish center with a large hall that serves as a venue for parish and Ukrainian community gatherings, concerts and other events. A non-parishioner, I have been there many times and have reported on some of them in *The Weekly*. I mention the church here because of its Sisterhood of St. Olha, a small but very active group of women who over the past twenty years have been caring for "the least of these My brethren" in Ukraine in a most admirable way. As I reflected during this holiday season on the good and bad things we experienced over the past year – personally and as a community here and in our relationship with Ukraine – it was their selfless work and dedication that brought a sense of benevolence and warmth into an otherwise gloomy 2008, a year that saw devastating storms and floods in Ukraine's western oblasts, all-to-frequent mine disasters in the east, a crumbling domestic political environment, various threats from its neighbor to the north and a collapsing economy resulting from the international financial crisis.

The sisterhood of St. Olha has been conducting its "mission of mercy" in Ukraine since its founding here in 1989. Its mission coordinator, Olha Matula, said that over the years they have collected more than \$140,000 in donations which were then disbursed in small amounts to the needy sick, orphans, students, schools, parishes and cultural activists in Ukraine as well as to cover the cost of shipping more than 800 large packages with clothing and other goods to those needy throughout Ukraine.

I happened to witness what was supposed to be the last of the semi-annual package preparation and sending sessions last June. Most of the large tables in the parish hall had mounds of donated clothing, footwear, books, toys and other treats. About twenty members of the Sisterhood were sorting the donated items and selecting the appropriate pieces to be sent to each receiving individual, family or organization on its list. They packed them in large cardboard boxes that, with the help of three men, were then weighed, sealed and prepared for shipment.

Mrs. Matula noted that previous semi-annual shipments averaged 30-35 packages, but because this was to be the last shipment, they packed close to 50, each weighting about 50 pounds.

Among the recipients in this shipment were: the Sonechko children center and a church in Mykolayiv in Volynska oblast, the Tarasyk preschool in the village Shevchenkove in Cherkaska oblast, a poor family in Myrhorod in Poltavaska oblast, and a child whose mother died recently in Boryspil, near Kyiv.

After the June shipment, the Sisterhood informed its church members that it would no longer accept articles for shipment to Ukraine, but that it would continue to provide financial assistance to orphans, students, the chronically ill, and pensioners by sending small amounts of money to them directly or through existing aid organizations. As it turned out, however, there was yet another shipment that followed a few weeks later.

In a statement of thanks to its donors and volunteers published in the Cathedral's newsletter, the Sisterhood's president, Sophia Krawec, and Mrs. Matula noted that they had received hundreds of letters of thanks bearing witness "to the difference our assistance has made to people enduring the most trying times of their lives." They singled out one of the letters, from the Polishchuk family, which also thanked them for corresponding with them: "Your letters are always friendly and moving. One can feel your kindness, love and a longing for Ukraine, a caring about its future, its people. We feel all of this in our family, for which you have cared so openly and magnanimously."

The Sisterhood of St. Olha at the St. Andrew Ukrainian Orthodox Cathedral in Washington is not alone in its endeavor. I'm sure there are other small groups that work in that vineyard, as there are the more widely known organizations like the United Ukrainian American Relief Committee, Children of Chernobyl Fund, Orphans Aid Society, among others. And we should be thankful for that – especially now, as we witnessed in a dramatic way the emergence of the other side of our human nature and the consequences of a free-market morality that places personal material gain above all else.

Members of the Sisterhood of St. Olha at St. Andrew Ukrainian Orthodox Cathedral in Washington pause to be photographed – along with a few helpful husbands and their pastor Fr. Volodymyr Steliac – during a packing session of clothing and other goods for shipment to the needy in Ukraine last June.

STEWARDSHIP: WHY DO YOU GIVE? HAVE YOU ASKED YOURSELF LATELY?

Each of us has our reasons for giving to the Church, but it wasn't until a few weeks ago that I had to grapple with discovering what those were for myself. Before pledges were turned in at the beginning of the year, a few members were invited to share each Sunday about Stewardship and why they give to the Church. It was a beautiful look into the hearts of our family. Just listening gave me a greater insight into such a very important part of our church involvement. As my Sunday to speak steadily approached, I realized I needed to give some serious thought to such a serious subject. *Why do I give?*

so much from us mentally, physically, and spiritually, I can sometimes lose my bearings and things can feel out of control. Then, when I finally do get home and turn on the news I realize it's not just me, but the whole world has gone completely nuts.

But thank God, there's a place we can go to get away from that madness, a place where we can find solace and peace. That place is the Church. If we can manage to turn down or even mute the noise of our lives and let the calm of Church take over our senses, there's a soothing peace to be experienced. However, it's not just peace

and quiet that we find. We find Christ Himself. It's a place where we can put away our daily cares, our fears, and our worries. A place where we can clear out the clutter from our souls and let the beauty and wisdom of the prayers and the holiness of Communion refill us, rejuvenate us, refocus us, and renew us every week. For that brief time, we're in Heaven. I've never experienced

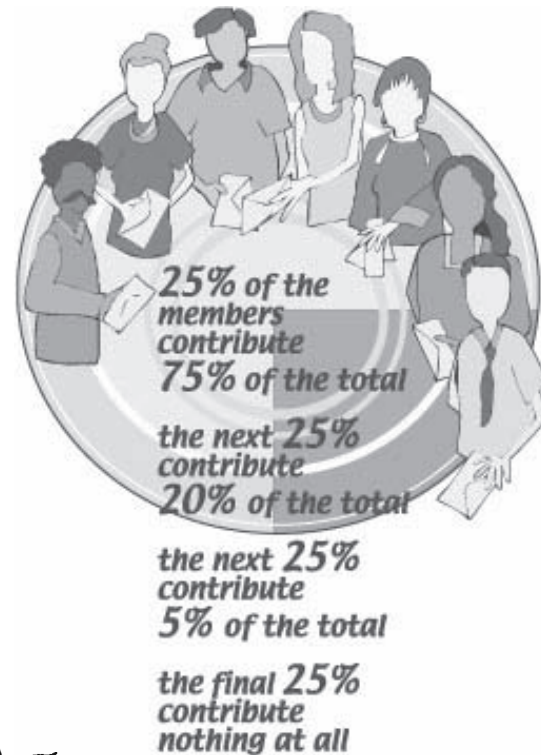
For years, my giving had been a mirror of what my parents had done. I watched them drop the envelope in the tray each week and followed their example, never asking why or even feeling the need to question. It was as normal as getting up for church every Sunday morning. When I began working and going to church on my own, giving was the natural thing to do: You go to church, you give. I was going to church, so I gave. Simple. Natural.

But that really isn't a reason, is it? I found myself forced to stop and sincerely reflect on something that had become a routine habit and consider the meaning behind it. Why do I give? After major selfreflection, along with some reading and talks with friends, I gained a much deeper understanding of my answer to this question and what it really means.

A place of peace to calm the madness

During my reflection, the first thing I discovered was that it was for purely selfish reasons and what the Church provides for me. In 1963, a movie came out called *It's a Mad, Mad, Mad, Mad World*. In the comedy, a group of strangers witness a terrible accident on a desert highway. The dying crash victim reveals in his last words that he has buried a stolen fortune of \$350,000. The witnesses can't agree on how to share the money so a wild and frenzied chase ensues for the hidden treasure. Everyone is looking out for himself and will do whatever it takes to get that money. The movie epitomizes greed and pandemonium.

Sometimes I feel like our lives can resemble that chaos. The madness of the daily grind and our complicated schedules demands

(Conclusion on p. 20)

Грошолоубство

“Корінь усього лихого - грошолоубство” (Тим 6.10)

Одну з причин в історичному ланцюгу морального падіння князів і раті дохристиянської Русі літописець описав так: “В літо 914. Пішов Ігор на древлян і, перемігши їх, наклав на них данину, більшу за Олегову. В літо 945. Пішов Ігор на древлянську землю і наклав до першої данини ще нову. Багато зла творили древлянам мужі його... І відпустив дружину, і повернувся, щоб узяти більшого багатства”... Знаємо, чим закінчилась його захланність. Бо гонитва за зиском не зупиняється за моральними чи фізичними перешкодами. Виходить, що більшовицька “продразв'орстка”, теперішній податковий зашморг і організований рекет виростили з одного кореня: сумнозвісна корумпованість владних українських структур є наслідком падіння християнської моралі.

Проблема “золотої середини”

Господь так застеріг скоробогатків: “Бо кажеш: “Багатий я, і розбагатів, і ні в чому потреби не маю”, а не знаєш, що ти злощасний і мізерний, і убогий, і сліпий, і голий. Раджу тобі купити в Мене золото, прочищене вогнем, щоб ти збагатів, і білу одягу, щоб зодягнувся, аби не видно було сорому нагоди твоєї, і маззю для очей помаж свої очі, щоб міг бачити” (Одк 3.17).

Аби досягати очищення, золото багаторазово розплавляють в розпечених тиглях, видаляючи усі шлаки, що випливають наверх. Подібно духовне очищення потребує вогняних духовних плавок-покаянь і сповідань. Справді важко підніматися до переваг духовного початку. Але: “Хто був випробуваний золотом - і зостався непорочним? - Хай це буде йому в похвалу” (Сир 31.10). Адже колись багатство патріархів Авраама, Якова, царя Давида і ще багатьох Божих людей не зменшувало їхньої віри і блаженства “вбогих духом”. Поміж уявними координатами матеріального і духовного багатства лежить хистка “золота середина”, яку важко інтуїтивно знаходити, а ще важче реально втримувати. Адже двома заповідями із десяти, заборонивши крадіяння і заздрощі, Бог тим самим освятив приватну власність, тобто евентуальне справедливе збагачування, поставив її фундаментом матеріального світопорядку людського суспільства. Розхитувати цю основу є справою від лукавого: аби люди постійно суперечили Божій постанові, безперестанку впадаючи в гріх.

Сатана підшепнув ідеологам матеріалізму два крайні засоби, як віддаляти людство від “золотої середини” духовної стабільно-сти приватної власності - знецінювати або переоцінювати її сутність.

Ілюзорні ідеологічні побудови поза Божим фундаментом “золотої середини” приватної власності раніше чи пізніше розвалюються. Грошолоубство виявляє мізерність духу деморалізованої еліти. Коли “гроші пахнуть” гріхом, еквівалент людської праці втрачає духовну цінність, стає носієм зла: “Глядіть і бережіться всякої зажерливості, бо не від надміру того, що хто має, залежить його життя” (Лк 12.15).

В центрі “золотої середини” справедливого збагачення Бог поставив джерелом багатства людську працю: “В поті лица твого їстимеш хліб твій” (Бут 3.19). Ця Божя постанова заперечує збагачення через крадіж, пограбування, обман ближніх, підкупність, шахрайства, гонитву за зиском: “Золотолюбіві нема виправдання - хто гониться за зиском, на манівці зіб'ється” (Сир 31.5). Чи може справедливий Бог поблагословити вкрадену власність? Марні сподівання усесвітніх комбінаторів і крутіїв обманути Бога! Адже Бог не може бути обманутий і осміяний.

Проблема “вушка голки”

Чи в бідацтві глибоко закладене духовне зростання, а в багатстві зубожіння, як буквально за притчею про багача і Лазаря? Чи “золотою серединою” між ними має стати ірраціональне “вушко голки”, яке Господь ще додає до цієї проблеми: “Як тяжко тим, що багатства мають, увійти в Царство Боже” (Лук 18.25).

Як свідчать археографи, “вушком голки” тоді називали вузький і низький лаз біля масивних воріт твердині, що мав надійний засув. Через нього пропускали навколішки запізвених, коли ворота були зачинені. Верблюди зоставались зовні. Але як верблюдам, так і багатим Бог дає можливість увійти в Його твердиню: “Неможливе в людей, можливе є в Бога”. Господь радить багачам шукати Його благодать через милосердя: “Милостиня мужа - як печать при ньому, і добродійство людини збереже Він, мов зіницю ока” (Сир 17.22). Христос простив навіть захланного митника Закхея, несправедливо збагаченого, коли той щиро покавсяся і вчинив діла милосердя. (Закінчення на ст. 20)

(Conclusion from p. 18)

STEWARDSHIP...

that feeling anywhere else but an Orthodox Church. It's always been a refuge for me no matter where I've been.

Church - Heaven on Earth

St. John says this about the Church:

"In the Church are all our sweetest hopes and expectations, our peace, our joy, together with cleansing and sanctification. It is there that the truth of the future resurrection, of the victory over death, is so often announced. Who that loves life would not love the Church with all his heart. Everything that is best, most exalted, most precious, holy, and wise, is found in the Church. In the Church is the ideal of mankind ... The Church is Heaven on Earth."

I want to be a part of that. I want to give to that. I want to contribute in some way either through my time, talents, or treasure, so that it continues for future generations, for my own children, the way it is here for us now. This is what I want to commit to and help in some small way to grow. The Church is our family, and we want the best for our family. When I give to the Church, I feel like I'm helping towards what is right and good. And we're all doing it together, contributing towards a common goal because we are the body of the Church.

God - the ultimate giver

But the Church is not made up of our money. As St. John Chrysostom says, "Church is made up of the souls of human beings." So it's really not about me or my money. It's so much more than my small contribution, because what I give is going to pale in comparison to what God has already done for me.

There's something that has always stayed in my heart: "You can't out-give God." Even when I do give things to God, He gives them back. A priest put it this way: "As we give ourselves to God, the result will be similar to what happens in the Eucharist. We offer bread and wine and the Lord consecrates and blesses these gifts and returns them as the body and blood of His son. The owner returns what is given even better than before. The same will happen in our lives. As we offer ourselves, the Lord will bless and consecrate our lives."

So when we come together as a family and offer our combined sacrifice, we are really coming together to sanctify the rest of our blessings that God has given to us in the first place. Everything we have is because of Him. He either gave us the ability to get it, or He put someone in our lives to help us.

Think, for a moment, of what God gives to us out of His endless love. He freely gave us His one and only son. We hear this hundreds of times a year, but as many times as I hear it, I know I'll never fully grasp the pure love behind such a perfect gift.

This is pure love. It's a love I can't understand. And yet this is what He gave for us. It was only after careful thought and deep reflection that I came to this most basic realization of why I give: God asks us to give because He is first a giver. And no matter what I do in return, I'll never be able to out-give God.

Vol. 1 (133), 2009

(Закінчення із ст. 19)

Грошолобство...

Милосердя

Згадки про добродійність історичних осіб України-Руси, поміж нашесть, походів, міжусобиць, турбот та інтриг, настільки рідкісні, що сяють діамантами між камінням: "Звелів Володимир усякому бідному і знедоленому приходити на княжий двір і брати все, що треба, пиття і їжу, і гроші зі скарбниці... Звелів запрягати підводи і, наклавши на них багато хлібин, м'яса, риби, усяких плодів, меду в бочках, а в інших квасу, розвозити все те по місту, питаючи: "Де хворий, бідний, хто не може ходити?..".

На противагу милостині літописець викриває підкупність: "...І Святополк Окаянний став князувати в Києві. Він збирав людей і роздавав їм кому плащі, кому гроші-куни, кому багатства...". Звісно, не бідарям, а боярам, гридням... Чи не подібні до цього нещодавні "соцрозподіл", спецмаги з заниженими цінами, дешевий хліб за рахунок низькооплачуваної праці колгоспників?

Люди перестали знати справжню ціну хліба. Знецінення хліба - це знецінення милосердя, що породжує байдужість і жорстокість у ставленні до ближнього. Господь порівняв хліб духовно із Собою - як найцінніший життєвий Божий дар, і дав нам молитву: "Хліба нашого насущного дай нам сьогодні...".

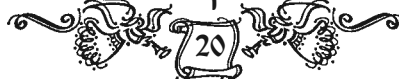
Милосердя є випробуванням сердець, запорукою прощення і дзеркалом духовності. Коли милосердя стане усвідомленою прерогативою народу, тоді зростатиме духовність і добробут.

Побожна Європа дивується - чому більшість українських багатців стоять гуманітарно осторонь збіднілого народу? Бо знає: "...І будеш давати голодному хліб свій, і знедоленому душу наситиш - тоді засвітить у темряві світло твоє" (Іс 58.10). Так, віддаючи навіть зі своєї бідности останні дві лепти, нужденна вдовиця не надто збагатила Божий храм, але вельми збагатила храм своєї душі. Згадаймо: "Добродійність - як рай, повна благословинь...".

Господь не пропонував багатому юнакові покаятись у гріхах, але прийняти дієву покуту митаря Закхея, що сам постановив віддати половину майна вбогим, а обманеним вчетверо більше. Цим Христос нагадує, що людське життя не є майном, яке треба охороняти, а дар, яким треба ділитись.

Лише духовне золото милосердя і віри насправді зробить багатим народ! Бо милосердя є виконанням Божої заповіді: "Люби ближнього свого, як себе самого!" (Рим 13.9), в якій містяться всі інші заповіді Божі. м. Українка Київської обл.

Віра

Vol. 1 (133), 2009

The Family as the Extension of the Church

May I begin by sharing with you an experience of mine. Because of personal reasons, it was necessary for my wife Grace and I to have a new home built. When the contractor was preparing to pour the foundation, I placed a cross in the forms as the concrete was poured. It engulfed the cross. In my mind I symbolically dedicated this home to be built on the cross of Christ.

This newly constructed house of concrete, wood and metal will become a home when my family and I move in. This home is eight miles from the St. George Church of Niagara Falls. So here is the church and here is the home.

We ask the question, "How do we extend the church into the home?" We discuss, "The Family As the Extension of The Church".

First explore with me the word "extension" used often with the word cord. An extension cord is plugged in and the electrical power is transmitted from the outlet to an object where something happens. A light goes on, a radio, a drill. You plug in and something happens at the end of the extension that is in complete harmony with its source. An extension ladder is successful only if the original ladder enables you to climb to the extension thereby achieving your goal.

So now we ask, if you plug into the church, thereby transmitting to the family the power of the church, what is it that is passed on to the family from the church?

Electricity, could not be transmitted until its power and potential were understood. The church can only be extended to the extent that it is understood.

Secondly, let's briefly discuss the church. We can define it as:

A divinely instituted community of people, united by the true faith the laws of God, the hierarchy and the holy sacraments. St. Paul explains it throughout his Epistles: Ex. Ephesians 2, "Now therefore ye are no more strangers and foreigners but fellow citizens with the saints and of the household of God, and are built upon the foundation of the Apostles and prophets, Jesus Christ himself being the chief cornerstone.

Most of you can define and explain the church. That is, quote the Holy Fathers. By definition there are no boundaries between the church and the family, for we are all citizens of

God's Household. But what does the church really mean to you and your family? We are Christians, plugged into a particular church. Ex. Saint Nicholas. But what do we take home with us and does something happen in the household?

Do many of us have a child's concept of the church - the building, the Icons, the priest? How many adults commit themselves to the physical, the external form of the church and not the content, the spirituality of the church?

So many individuals are more concerned about their physical bodies and not their spiritual soul.

Even at a convention so many involve themselves with the form, procedures, rules, long and repetitious reports and not the true worth of the convention. How many sleep the days and worship the social events at night? For me, the highlight of the Convention is the Archbishop's message which is based on the scriptures. He gives us the spirit, the true content of the Convention. What do you take home with you and extend to your parish from these Conventions?

In Liturgy were you spiritually carried away by the content or impressed with the form? The form is not an end in itself, but carries the content. Therefore, in all situations we need both form and content. But where do you put the emphasis? Let me share with you a true story:

A Greek father was a real family man and above all a Greek Orthodox. He went to church every Sunday and in his home there were Icons in every room and vigil lights burning. All the members in his family made the sign of the cross at the proper times. One day his daughter came home and informed her father that she was going to be married. He was thrilled as any father would naturally be at such joyous news until she told him that the boy was not Greek and not Orthodox. He was stunned. He said if she married this boy, he would have nothing to do with her. This was not an idle threat for after she married the boy, he disowned her.

On the surface, in the eyes of society he was a Christian. You could visually see it in his home and in his actions. However, he confused and over-emphasized the form of the church. He neglected to extend the spirit of the church into his home - possible he

(Conclusion on p. 23)

Поет і офіра

Любов офірна. Одержимий любов'ю приносить себе в офіру без вагань. І життя потребує його офіри, що б там не говорили корисливі митарі та помірковані фарисеї.

Офіри, як зорі, освітлюють холодне небо і запалюють холодні серця.

Споконвічно відомо, що коли на вітвар приносять офіру, то вона має бути чиста - вона виходить з найчистіших поривів. На вітвар приносять себе найкращі.

Цей глибокий символ проходить через усі релігії, через усі культури. Звичайно, було і революційне затоптування вітварів, заперечування «старих легенд». Але тоді вже емпіричний досвід учив, що там, де нема офірного пастиря, з безтямним жахом в очах йде на погибель ціле стадо.

В суспільстві духово зрілому розуміють, що образ Христа є прообразом долі синів людських, і то видно особливо на прикладі високих. Звичайно, по-різному реалізується той символ у різних суспільствах. Але та істина, що зерно мусить умерти і тільки тоді дає плід, - скрізь істина.

Оскільки ця передмова веде до теми подвижництва на ниві літератури, то треба зробити застереження, що ніхто свідомо не обирає собі хресної дороги. Навпаки, кожен обирає дорогу життя, кожен прагне радості й щастя. Але до глибокої радості веде сміливість, одвага й офірне служіння.

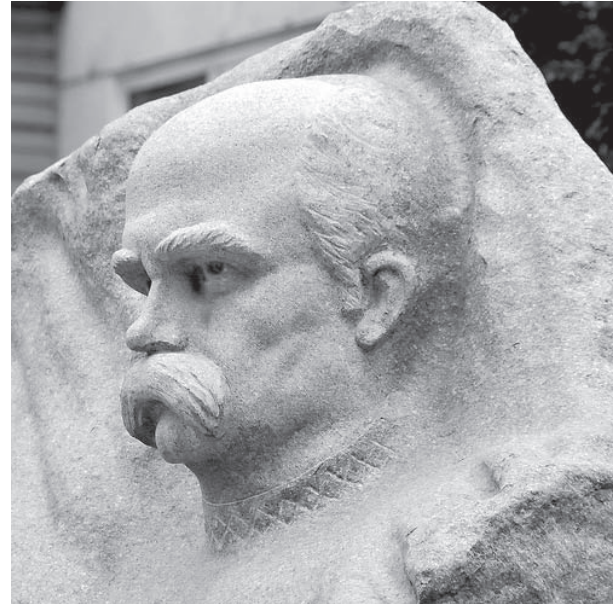
Коли говорять про Шевченка як про основоположника української літератури, то треба уточнити, що він заклав її духові основи, а отже основи етичні й естетичні. Він перший дав приклад офірної любові. Без того нашого слова не почули б.

Він перший за свою любов
Тяжкі дістав кайдани,
Аж до скону їй служив
Без зради, без омани.
(Леся Українка)

Напевно, столичні цензори ще не мали справи з малоросійськими крамольними творами. Згадаймо, що «Історія Русів» була легалізована і російською мовою, і підперта промосковською орієнтацією, і прихована заспокійливим іменем архієпископа Георгія Кониського.

Якщо молодий поет пропонує в Петербурзі до друку поему, яка починається словами: *Кохайтеся, чорнобриві, та не з москалями*, - то значить не тільки те, що він розкриває свої непримиренні погляди, а передусім те, що він не здатний до самоцензури, а пише, як Бог на душу поклав...

Він же знає, що живе в поліційній державі, яку охороняє цензурний комітет і жандармське відомство, і якщо навіть цензор не догляне,

то за кілька років книжка все одно опиниться на столі жандармського управління, де його рядки перекладуть: *«Любите, чернобровые, только не русских».*

Шевченкові мотиви були прочитані «компетентними органами» тверезіше, ніж сьогодні їх читають слабодухи. Вони встановили: *«Шевченко начал писать свои возмутительные сочинения еще с 1837 года... Сочинял стихи на малороссийском языке, самого возмутительного содержания. В них он то выражал плачь о мнимом порабощении и бедствиях Украины. То возглашал о славе гетманского правления и прежней вольницы казачества, то с невероятной дерзостью изливал клеветы и желчь на особ Императорского дома... Он приобрел славу знаменитого малоросийского писателя, а потому стихи его вдвойне вредны и опасны... Дерзости эти столь велики, что здесь невозможно их выписывать».*

Не проминули жандарми своєю увагою і найголовніших Шевченкових ідей: *«о возможности Украине существовать в виде отдельного государства».* Окремо виписали і його висловлювання: *«променяли мы свою добрую родину на пьяницу непотребную (Россию)»* (з Довідки III відділу «О рядовом Шевченко», 2-IV-1851).

Діагноза добре продумана, провини перелічені по наростаючій. Перша з них - *«стихи на малоросийском»* - не бралася б до уваги, якщо б у них не було українського духу (так було за Миколи, так було і за Брежнєва).

Власне, з тієї «провини» - З ДУХУ - і починається українська література.

На пострах мирним мрійникам будитель духу думає про заміну крові - козацькою кров'ю! Мирні «патріоти» цього не прочитують, зате жандарми прочитують усе. На одне тільки у них пильність притуплена: вони націлені на українську мову і залишають поза увагою російські тексти. Якби вони взяли до рук видану у 1844 р. «Тризну» - там хоч прямо записуй до протоколу:

Святая родина моя!

Чем помогу тебе, рыдая? И ты закована, и я.

(Закінчення на ст. 23)

(Conclusion from p. 21)

The Family...

just never understood the church. He was plugged into the church but nothing happened. And when he was faced with a family crisis, his shallow concept of the church failed him and the family unit was shattered. The spirit of Christ should have held this family together - it did the opposite. May we add, "Spiritually crippled parents give birth to spiritually crippled children."

The form of the church is easily seen by all but what is the spirit of the church, what is this content we refer to? It has been explained in many ways. Millions of sermons and books have and will be written explaining the spirituality of the church as a commitment to Christ, a commitment to His teachings, reading and understanding the Scriptures. It's accepting the responsibilities of a Christian, it's loving Christ and one another, it's the Holy Spirit living within us and uniting us as a family of God growing in spirit.

We need to extend the spirit of the church, to live in Christian harmony with our immediate family as well as with the whole family of God. We seek not our own secular gain, but rather act and live as the children of God.

We have briefly discussed extension meaning we plug into the church, transmitting the power of the church into the family and then something happens - a light goes on. And then spoke of the church as having form and content. And that the content, the spirituality of the church, is that which we extend into the boundaries of our families.

This leads us to the family. When we hear the word family we think of father, mother and children. The family can have members with a variety of relationships and not necessarily living under one roof.

In the family circle we see clearly an economic life, a social life and we now speak of a religious life, the family as truly an extension of the church. It must function as a religious and spiritual community; not to be going through the various external signs of the church, but to live in the spirit and love of Christ and to pass "on" this spirit one to another. A father and mother by example, teaching, and conduct extend the church to their children as Christ extended the church to us. The church grows through this extension. The family grows in spirit, becoming a spiritual fortress which can withstand attack from outside movements and forces that would destroy the family unit.

If the family does not truly extend the church in a living and active way, then the church will cease to exist as a vital force in the world. Today, we can see a great need for the church, politically, socially, and morally for our world is in a state of decay. What are the consequences? St. John Chrysostom said this hundreds of years ago in a sermon to a congregation like this:

"Yet now I behold the whole of the church prostrate, as though it were a corpse and as one may see eyes, and hands and feet and neck and head in a newly dead body and yet find not one limb performing its proper function, so it is the same here also. Truly all who are here are of the faithful, but their faith is not living and active and so we have made the Body of Christ a corpse, we have quenched its life."

If we neglect to extend the living Christ into our homes, to live by His will, to be witnesses to Christ, then as in the words of St. John, we make the body of Christ a corpse and quench its life. For a living Christ, for a church that is alive, we as families must be living extensions of the church. We must extend Christ into our homes, the community, and into the world. In the spirit of the Convention theme let us say, "But as for me and my family, we will serve the Lord."

(Закінчення із ст. 22)

Поет і офіра

Великим словом Божью волю
Сказать тиранам - не поймут!

Ніякому агенту Петрову не треба було підслухувати Шевченка через стіну. Його велика крамoла полягала в тому, що він одверто говорив і чорним по білому писав та сам подавав до цензури те, що наші вихованці соцреалізму обминають миролюбно й досі. Жандарми і не припускали, що в надрукованому тексті російською мовою є готовий вираз політичної опозиційності поета, який писав про свою батьківщину:

Тебя убили, раздавили
И славословить запретили
Твои великие дела!

Особливо глухі і сліпі ці служби на молитву. Вони її боялись, як чорт ладану. Бо справді, саме звідти виходить велетень, одержимий духом:

О Боже! Сильный и правдивый,
Благослови всесильным словом
На подвиг новый и суровый.

І це не романтичний наплив, не данина часові, а то сам Шевченко, яким знала його княжна Рєпніна в пору, коли він підіймався до пророчої місії і просив у Бога прийняти його офіру -

На искупление земли, Земли поруганной, забытой,
Чистейшей кровию политой.

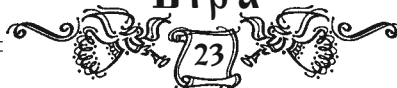
До своєї музи Шевченко звертається поважніше, ніж до своєї слави, навіть серйозніше, ніж до своєї долі. Бо якщо доля «другом, братом і сестрою сіромі стала», то муза «живущою водою душу окропила» і стала над ним, як «пречиста, свята».

До неї він звертається, як до богині. Чого ж він благає у неї?

Учи неложными устами
Сказать правду. Поможи
Молитву діяти до краю.

Пізнати правду і висловити правду - це, можна сказати, прагнення усіх великих поетів усіх часів. А молитву діяти - це вже Шевченкове. **Бо хто ще свою творчість міг назвати молитвою?**

Віра

ч. 1 (133), 2009

ЗАПОВІТНИЙ ІДЕАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДУШІ

Чи існує особливий український ідеал, особлива українська духовність, особлива українська душа? Повноту української національної історії, українського національного буття і поступу слід шукати у тому досконало довершеному періоді нашого минулого, що має назву Доба Київської Русі. Її ідеали та цінності залишаться своєрідною провідною зіркою в долі нашого народу. То був і найяскравіший період нашого національного, державного і культурного злету до світових вершин, в якому приховано справжній сенс української вдачі. Спонукою до того злету було прийняття християнства, причому в східній, слов'яно-православній, найстрункнішій його формі.

З народного середовища з'явилися великі духовні наставники та провідники. За досить короткий час Київська Русь-Україна устала на увесь світ своїми великими святими старцями, що навіть одержала найменування - "Свята Русь". Ця назва народилася в самому молитовному серці народному, в його повсякчасній молитві та щирому бажанні поєднатися з Отцем Небесним й одержати в Ньому спасіння вічне.

На відміну від Візантії, Київська Держава не мала досконалого античного минулого й тому змогла стати докорінно православною, в усіх проявах свого народно-державного буття. Майже вся культура України-Русі сформована християнством. Православ'я стало щоденним сповідництвом, що злучає народ в духовну родину.

Київська Церква, перевиховуючи людей духовно-морально, сприяла перетворенню загального громадянського порядку на християнських засадах. Ось чому досвід Київської Держави, як держави суто християнської, теократичної, для нас є вкрай важливим. Заклик відомого українського філософа-традиціоналіста Дмитра

Донцова повернутись до "духу нашої давнини" залишається актуальним і донині.

Під впливом "консервативно-аскетичних" моральних вимог Церкви, зокрема й монастирів, в народі утвердився священний інститут християнської сім'ї, ідеали якого починають набувати першочергового значення в усіх сферах суспільного життя народу. Саме Церква остаточно в Україні-Русі сформувала державність, культуру, мистецтво, науки, писемність, освіту, моральні та духовні цінності, і це вирішально вплинуло на розвиток духовної ментальності українського народу та його світосприймання.

Українські світські науковці вже давно намагаються дати визначення українській душі. Вони одностайно підтверджують її емоційно-почуттєвий характер, "кордоцентричність".

Вперше тезу про "кордоцентричність" українців висловив у своїй праці "Серце і його значення в душевному житті людини" видатний український філософ сер. XIX ст. Памфіл Юркевич. Незважаючи на тиск тодішньої філософської моди, він залишався (в дусі старої української традиції) непохитним антиматеріалістом і антираціоналістом.

Як зазначає, зокрема, відомий філософ Борис Вишеславцев: "Серце є також органом осягання, воно осягає багато чого, недосяжного для інтелекту: воно осягає святість, красу, цінність" ("Сердце в християнській і індійській мистикі", Париж, 1929). З цієї причини на культурі "серця", тобто почуванні, зосереджували свою увагу Сковорода, Гоголь, Шевченко, Куліш, Костомаров, Достоевський, Кириєвський... Але найголовніше: "кордоцентричність" є основою православного віровчення. Саме тому на "серці" зосереджувались

Антоній Печорський, Іларіон Русин, Григорій Цамблак, Іван Вишенський, Паїсій Величковський, інші українські старці-сіхаста і бого-

слова. "І ця їх орієнтація на євангельську любов, - пише проф. Є. Онацький, - була не безосновна: хіба ж не Христос розпочав нову добу в історії людськості, піднісши саме любов, себто одну з найвищих емоцій, до шабля найвищої чесноти і ставлячи в залежність від неї порятунок душі" ("Українська емоційність. Українська душа" К., 1992).

"Пов'язаність ентузіастичної настанови з чуттєвою сферою, - вважає проф. О. Кульчицький, -творює ядро української психіки. Вона вказує також на пов'язаність із тією схильністю до "відданости безмежному", що виникає із "доброї первісности" і "первісної доброти" колективного українського несвідомого, зумовленого архетипом Доброї Неньки Природи" ("Світовідчуження українця. Українська душа", К., 1992). Доводячи свою думку, проф. Кульчицький слушно акцентує увагу на геопсихічному факторові становлення української психіки. Справді, родючість землі, чарівна м'якість краєвиду не сприяють розвиткові в українця-хлібороба активно-агресивних настанов, формують їх у збіжному напрямку ентузіастично забарвленої споглядальности, емоційности, сердечности. Аналізуючи цей стан далі, він доходить висновку, що "із першости почуттєвості, що характеризує цілість української психіки, із того, що "серце" є її осередком, виникає релятивне пересунення на друге місце "предметових" світосприймальних настанов". Отже, саме провіденційне географічне розташування та сприятливі природні умови закладали до колективної психіки давньоукраїнського народу те благодатне підґрунтя, на основі якого згодом християнство з його "емоційними" чеснотами в тому народі розкрилось у найквітучішій формі. Перефразувавши слова Тертуліяна, можна сказати, що українська душа за своєю природою - християнка. Саме тому в Україні-Русі, як ніде в Європі, набула великого поширення така аскетична практика, як "ісихазм", "внутрішнє ділання", що через молитовне заглиблення розуму у власне серце дає людині змогу істинного Богопізнання, яке тільки й можливе через зосередження у власному "серці" таких емоційно-почуттєвих і водночас аскетичних ознак як внутрішня Любов і Милосердя, що ними загоряючись у серці українська душа проливається на все довкілля.

З часу хрещення України-Руси в українській народній душі засяяла невгасима жага гармонії та благодаті, звідки пішли такі якості українського характеру, як незлобивість, миролюбність, миротворництво, бажання усе осягнути, усе примирити й усе пробачити. Звідси тихий, благоподібний ритм нашого старокіївського іконопису та наших церковних мелодій, звідси гармонійний звук наших дзвонів, шляхетність нашого народного побуту, співучість нашої народної душі та музична виразність народної мови. Із цього джерела народилась туга за Небесним Єрусалимом, поєднана з постійним невдоволенням самим собою. Ця туга за "кращою батьківщиною" помітна не лише в простій народній стихії, але й у тогочасних українських письменників.

Ідеал святости став заповітним прагненням українського народу. Як виблиємська провідна зоря, він веде його по усьому історичному шляху від часів Свв. Оскольда і Діра, Ольги і Володимира Великого, Ярослава Мудрого і Володимира Мономаха аж до наших днів. Часами ця зірка начебто тьмяніє, затулена похмурими хмарами, що час від часу з'являються на українському історичному видноколі, але згодом неодмінно спалахує з новим блиском, і народ знову з радістю лине до неї, як колись волхви, що йшли на поклоніння до новонародженого Царя Вселенського.

Таким чином приватне життя наших пращурів цілковито увійшло в життя церковне, і поєдналось із ним непорушно (т. зв. "життя у Христі"). Слід ще раз зазначити: наші предки прийняли християнство як єдиний скарб, що обіцяє Царство Небесне, і тим виповнює увесь сенс буття. Тому батьківщиною для наших благочестивих пращурів була не стільки Київська держава як географічно-політичне утворення, скільки її священний ідеал, себто Свята Русь-Україна, містична, Небесна Батьківщина. Цей ідеал, убраний в національно-державні форми, розкрився у досить міцному духовному організмі, що носив у собі священне призначення - явити християнську за духом та православно за стилем державу, тобто наскільки можливо реалізувати в людському суспільстві правду Христову, якої завжди прагнула "софійна" українська душа. Стати "Новим Єрусалимом" та "Новим Ізраїлем", сповістити людству блага "Святої Русі-України" - цієї Св. Софії, Янгола Охоронця людства, в жіночій іпостасі. "Ви - рід обраний, царствене священство, народ святий, люди, що взяті до уділу, аби сповіщати досконалість Закликавшого вас із п'їтьми до дивовижного Свого світла. Колись "ненарод", а тепер народ Божий" (1 Петр 2.9). Такими словами святий Апостол Петро звертався до населення Понту, Боспору та Північної Припонтиди, тобто майбутніх Візантії та Київської Русі-України, пророчо визначаючи їхній місянський поступ у цьому світі. Цей нелегкий хрест наш народ завше ніс з особливою любов'ю та відданістю.

Свята Русь-Україна стала душею, духовним типом українського народу з його єдиною соборною церковною самосвідомістю. Це та Свята Софія української душі, що проявляється в гармонійному духовному єднанні з Божественним началом, в якій зосереджено увесь творчий потенціал нашого народу. Цим жила і його державність, і його народність, і його культура та ментальність, як втілення української "софійної" душі. Тому "українськість" поступово стала духовною ознакою.

На жаль, сучасна Україна в громадському та державному житті все більше відсторонюється від тієї духовности та ідеалів Святої Русі-України, Святої Софії - Премудрости Божої. Українська історіографія, під впливом "німецьких" мод, також відкинула цей духовно-ідеологічний стрижень українського минулого. "Оті джерела наших тради-

цій, - справедливо зазначає в праці "Дух нашої давнини" Дм. Донцов, - інтелігенція народолюбна або понижала й нищила, або приймала лише поверхово, даремно намагаючись погодити їх з новими ідеалами маси... Саме з цієї причини ми сьогодні не вповні осягаємо духовний потенціал, що закладений в нашому минулому. Ми не бачимо, що наша батьківщина є спадкоємицею не УССР, УНР чи Гетьманщини XVII ст., а вдягненої в національно-державну могутність Святої Русі-України, на плечі якої Провидінням Божим покладено велике служіння.

"Ідеологи черні - зауважує Дмитро Донцов, - осуджуючи культуру Київської Русі... осуджували її боротьбу за Віру й Церкву (в тодішніх поняттях - за націю й культуру), протиставляючи тій боротьбі вигідництво і спокій смерда, осуджували шляхетність... Як героїчну культуру Київської Держави, так і героїчну культуру київської і козацької духовності відкидала наша демократія... Виходячи з інтересів і кругозору сільської громади або хутора, з кругозору хохла, що "не в його дусі була державність", - прийшли до пропаганди злиття України з Московщиною. Це було нове санкюлотство, його апотеоза в політиці, в культурі, в соціальному будівництві, в релігії. Це була спроба сплебеїти наш національний ідеал, спроба, яка довела в політиці до ідеалу Шельменків і пізніше тиранолюбства, в соціальному житті - до ідеалу татарських людей, в культурнім - до безбожництва, до адорації матері, "блага загального і матеріального добробуту", в мистецтві до ідеалізації загумінкової ідилії, розслаблюючої і вбиваючої енергію, в літературі до ідеалізації сірої людини, з її упадками й егоїстичними вибриками... Це був кодекс вартостей навіть не здорової народної маси, а кодексу вартостей плебея. Тому відгородилась народницька інтелігенція від культури старого Києва, від князів, старшин, провідників, отшельників і аскетів, взявши собі за взірць національного відродження селянина, простолюдина, хуторянина, хохла з домішкою ідеалів Базарових і Марків Волохових, ідеалів здеклясованої голоти. Належачи до верстви підвладної, та інтелігенція і скінчила як верства підвладна..." ("Дух нашої давнини").

Ось, виявляється, в чому причина наших історичних Руїн і митарювань. Не "нещасна доля", а втрата власних віковичних національно-духовних орієнтирів, духовно-історичної тверді під ногами спричинює усі наші негаразди і падіння. Інтелігенція - це свого роду "мозок нації". Якщо ж "мозок" перебуває у стані амнезії, то й все "тіло" перебуватиме у хворобливому, недієздатному стані. Однак у будь-якого тіла, навіть у паралізованого, неодмінно є душа. І про що б не марила наша "хлопоманська", знедуховлена і обезличена інтелігенція, душею Великої й Соборної України була, є і буде

саме "Свята Русь-Україна", її "софійні" духовні ідеали і цінності. Це немов та внутрішня людина людини зовнішньої.

Свого часу психолог проф. Євген Онацький наголошував, що "емоційність (яка визнається ним характерною рисою української психічної настанови, - авт.) є великий дар Божий, бо вона лежить в основі кожного мистецтва, кожної творчості". Давньоукраїнському емоційно-чуттєвому темпераменту християнство прищепило оті "розум, логіку, пам'ять й волю", про які пише В. Липинський, що і зумовило його несподіваний і швидкий пасіонарний сплеск. Аскетизм і вольовість Слов'янського Православ'я з його високими шляхетними чеснотами і суворими догматичними обмеженнями приборкували емоційно-руїницьку стихію слов'янської душі, спрямовували її від анархії і безладу до порядку, від розпусти до благочестя, від руїництва до творчості, від варварства до культури і аристократизму духу. Як бачимо Православ'я - це і є душа українського народу, його одвічна, довершена і самодостатня національна ідея. В Православ'ї український народ постав як повноцінна нація, в

Православ'ї розкрилась його творча сила. "Свята Соборна Віра Права - Це все одно, що й Україна: Це споконвічна наша слава, Це рідна матінка єдина", - поетично вигукує Митрополит Іларіон (Огієнко). Відібрати від народу цю першоосновну ознаку - значить відібрати його національну самобутність, позбавити його власного "самовираження", "самодостатності", справжньої "українськості". З цього висновок: лише за нового "охрещення" України, повернення до тисячолітніх духовних першоджерел і дороговказів можливий її новий світовий злет у третьому тисячолітті. В цьому й прихований справжній сенс нашого "Явного Покликання" ("Manifest Destini"). Але такий "поворот" знову ж таки не слід розуміти у вузькому, примітивному зовнішньо-побутовому "архаїчно-середньовічному" прояві.

Повернення "до традиції старої України" полягає у внутрішній переоцінці цінностей, перенастанові власної свідомості, поверненні духовним чинникам їхнього належного першоосновного значення, як то було у наших пращурів. Лише такий шлях здатен вивести наш народ з тої глибокої духовної, культурної, політичної та економічної кризи, в якій ми усі опинилися, перетворити Україну з пасивного об'єкту на активний суб'єкт світової історії, повернути їй втрачену велич і славу. Адже шлях до загальнолюдського лежить через національне. Але до національного - через духовне. Духовним же стрижнем української нації може бути лише самобутнє Київське Православ'я та його невмирущі духовні ідеали - "Свята Русь-Україна" і "Новий "Єрусалим", з яких жилились і продовжують приховано житись донині всі її життєдайні сили.

ВЕЗСМЕРТНІСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

(друкується із скороченням)

M. Shevchenko

Тарас Шевченко, геніальний український поет, в ореолі слави якого ожили твори попередників і засяяли таланти наступників, які, черпаючи з "Кобзаря" творчу наснагу, відбивали у своїх творах печать Шевченківського духу. А дух той був надзвичайної сили відчуття і пізнання істини і походив він від поневоленого, скривдженого і страждущого українського народу, що устами поета кликав до боротьби за своє національне й соціальне визволення. То була проникновенна проповідь, що в затасних закутинах народної душі глибоко закладала основи справедливості, братерства і любові. Тому Т. Шевченка воістину справедливо вважають за національного українського пророка.

"Сонцем нам твоя пісня засяяла, серця скріпила, душі окула, братам незрячим очі вітворила",- такими словами письменниця К. Малицька схарактеризувала творчість Т. Шевченка у 100-ліття з дня його народження.

Т. Шевченко жив надіями і прагненнями свого народу і відбивав їх у своїх геніальних творах. Глибоко знаючи минуле свого народу, переживаючи разом з ним сучасне лихо і вказуючи шляхи до майбутнього справедливого соціального ладу, він одночасно закладав основи високої української культури- необхідного знаряддя для розвитку народу, його самобутності і самостійності.

Український народ знав вагу Т. Шевченка для України, відчував і високо цинив її, тому смерть його була тяжким ударом і приголомшила Україну. Народ гіркими сльозами довго оплакував його, письменники жалібними творами обізвалися на його смерть. "Вмер батько наш та й покинув нас, сиротою наша мати зосталась",- так писала Леся Українка в 1888 р. на 27 річницю смерті Т. Шевченка. "Умер поет! І струни голосні порвалися, замовкнули навіки. Ми стали сиротами і сумні, понесли у серці жаль великий. І довго плакали" (В. Самійленко).

Покажіть ви країну, назвіть той народ, який створив би такий культ своєму національному генію, оповитий щирим пієтизмом, шанобливістю і такою гарячою любов'ю. Як ні один народ у світі, український народ встановив спеціальні Шевченківські дні своїм на-

ціональним річним святом, і то без проголошення окремого декрету, а так спонтанно. Відповідь на це дала в 1914 р. цитована мною українська поетеса К. Малицька: "Доки б'ються серця в українських грудях, слово пророка з нами жить буде" ("Шевченкові", кантата).

Тяжку долю переживала тоді Україна, коли на світ Божий появився Т. Шевченко. 50 років перед його народ-женням було ліквідовано рештки суверенної влади в Україні - гетьманат (1764 р.); 10 років пізніше, 1775 р. скасовано єдину надію, єдину опору і захисницю – Запорозьку Січ, а українська старшина перемінила жупани на царські віцмундири і вислужувалася в дворянстві перед батюшкою-царем. Україна лишилася з єдиним селянством і відданим йому рідним духовенством на поталу ворогам.

Протягом свого творчого життя поет ні на крок не відступав від свого священного обов'язку словом служити рідному народу і тим же словом боронити його права на існування

В картинах боротьби рідного народу за своє існування в минулому Т. Шевченко шукає вихід із страшної неволі. Він починає оспівувати героїку минулого в натхненних образах, але не для самого тільки відтворення того минулого. Ні. Він вливає в ті картини сучасні ідеї визвольної боротьби, малює ті картини і перетворює їх у програму визволення національного і соціального. В поезіях, написаних на історичні теми, він виступає не тільки в ролі поета, а відіграє роль ідеолога боротьби проти неправди і неволі. З уст свого столітнього діда Івана, учасника гайдамацького повстання в 1768 р., він малює картину за картиною боротьби повстанців за свою долю. Ці картини не просто переказування історичних подій. Автор сам включається у ту боротьбу, гіркими сльозами ридас над долею повстанців; його серце сповнюється радощами за здобуту перемогу. В патетичних тонах переповідає подію, в основі якої лежить священна, Богом благословенна боротьба. Пригадаймо картину освячення повстанської зброї в Холодному Яру коло Чигирини. Божеське слово органічно злилося з українським патріотичним в устах ігумена Мотронівського монастиря Мелхиседека Значка-Яворського. Устами ігумена промовляє сам

Шевченко, малює стра-хіття неволі українського народу і зак-ликає з молитвою на устах брати зброю і виступати на боротьбу з лютим ворогом.

**Моліться, братія, моліться!
Кругом святого Чигирини
Сторожа стане з того світу,
Не дасть святого розпинать.
А ви Україну ховайте...**

Незламним і непримиренним борцем був Т. Шевченко і проти соціальної неволі і неправди. Повертаючись із заслання в 1857 р., Шевченко зупинився в Нижньому Новгороді і там написав поему "Неофіти", в якій змалював тяжкі муки, які терпить українське селянство, кинуте Катериною II у кріпацьку неволю. В цій поемі він здійснив свої слова, які написав у щоденнику: "Караюсь, мучусь, але не каюсь".

Сила Шевченківського пророцтва ґрунтується на євангельській правді, на науці Христа і молитві. А молитися Шевченко умів і любив. Які боготяжненні молитви він укладав і переплітав у своїх поезіях! Красотою і глибиною релігійного почуття хіба псаломспівець Давид міг дорівнятись до Шевченка. Одну з таких молитов Шевченко увів як вступ до поеми "Марія", яку він написав за півтора року до смерті.

**Все упованіє моє
На Тебе, Пресвітлий раю,
На милосердіє Твоє
Все упованіє моє
На Тебе, Мати, возлагаю.
Святая Сило всіх святих!
Пренепорочная, благаю,
Молюся, пплачу і ридаю:
Воззри, Пречистая, на їх,
Отих окрадених, сліпих
Невільників. Подай їм силу
Твого Мученика Сина,
Щоб хрест-кайдани донесли
До самого-самого краю...
Вонми їх стону і пошли
Благий кінець, о Всеблагая!**

Т. Шевченко з'явився на зорі української літератури XIX віку, ставши основоположником нової української літератури і пророком соціальної і національної волі.

І доки перебуватиме неправда на землі, доки люди будуть під ґнітом національним і соціальним, доти буде жити серед тих людей Шевченко, доти черпатимуть вони з "Кобзаря" наснагу...

Тому ім'я Шевченка вийшло поза межі України, і слава його залунала по всіх просторах світу...

Наше незабутнє минуле...

У 47-мім році – плач на кожному кроці

Богдан ФІГОЛЬ із села Діброви (Серників Середніх) на Рогатинщині

Саме так народ навічно закарбував у своїй пам'яті черговий вал голоду, холоду, репресій, злиднів і горя. Він лише почався у далекому та близькому до болісного щему та пекучої сльози 1947-му. Щоб не забути – навідайтеся, бодай подумки, до безіменних могил, схиліть голови і коліна, серця і душі перед запалими у землю скромними невисокими хрестами на цвинтарях, а, піднімаючи з землі та цілуючи крихтину хліба, знайте: забудемо про минуле – не матимемо майбутнього. Бо тільки пам'ять тримає на дусі народ, зцементовує його в націю і робить незламним. Так було колись: римські воєначальники посилали перед собою вивідачів і оглядачів – після їхніх донесень обходили стороною ті поселення, де впорядкованими були цвинтарі, бо знали, що там стоять на смерть. Наші пращури вільної недільної днини приходили, як мовилося, «на гроби» (до речі, без питва) – донині цей звичай побутує, приміром, у Путятинцях під Рогатином. Донині височать козацькі могили, які висипали побратими над полеглими, носячи землю у шапках та жупанах. У кожному селі перед східною навалою були свої Могили – саме так, з великої літери потрібно писати їхню назву, бо це була пам'ять. Хто буває за кордоном – дивується тим упорядкованим, мов перед святом, місцевим цвинтарям: можу ствердити, що саме на цій пам'яті тримаються європейські нації. Зрештою, з дитячих літ пригадую впорядкований сільський цвинтар – скромний і весь у зелені. Вже не кажемо про справжню святість Личаківського кладовища у Львові, менших – по інших західноукраїнських містах.

Це свята пам'ять, данина поваги до тих, кому вже не треба цього. Але є ще жива пам'ять. Так, її повинні мати живі. Справді, живі мають зібрати по крихті ще від тих, хто це пам'ятає, найменший спогад про Голодомор, який лише почався у 1947-му, а триває у різних видозмінах донині. Це треба закодувати у слові друкованому і мовленому, зафільмованому. Знаймо: пам'ятаючи, не допустимо цього ніколи в майбутньому! То ж до праці заради пам'яті і всіх нині сущих: збережімо той час!

Редакція «Віри» розпочинає акцію з видруккування спогадів, документів, архівних знахідок, знімків, фольклорних записів того періоду. Приносьте і надсилайте це все для друку. Закликаємо наших колега-журналістів з інших друкованих, радіо- і телевидань, кінодокументалістів, краєзнавців, науковців та пошуковців до спільної праці з увічнення

тих страшних часів. Це буде нашою даниною пам'яті і школою на шляху до зміцнення нації. Розраховуємо, що широкомасштабні акції будуть проведені на офіційному рівні. Отже, подаємо перший спогад.

У страху, голоді й холоді

Так можу сказати про своє дитинство, яке супроводжувалося голодом у Західній Україні та особливо – в Бессарабії, закладанням колгоспів, масовими вивезеннями і судами над безневинними людьми, а надто ж – хворобами, бідністю, постійним страхом.

Що їли? Все, що можна було, крім, можливо, лише вовчих ягід. Молодий щавель (квасок) на ледь зеленіючих луках, дикий часник і заячу капусту (особливо дітвору), пили чай з вербової кори, гілок вишні, з м'яти, рум'янку, смоктали сливовий, вишневий і черешневий клей. Потім – плоди. Мама все наказувала, аби їсти лише ті сливочки й яблучка, вишні і черешні, які вже спалені – не буде червінки (м'яко кажучи, розладу шлунка, від якого й помирили). На черемху налітали й їли так, що язик ставав дерев'яним і вкривався жовто-зеленим наростом, який зішкрябували нігтем і... їли знову. Мама пекла паляницю з сочевиці – чорну, глевку. Нас, троє братів, намагалися обдерти лише шкірку – вона була твердою, але тато суворо-ніжно казав: «Їж усе, не перебирай – воно піде». Кукурудзяні качани: спочатку сирі, коли лише молочко мають, і є м'якими, потім обсмалені на вогні, далі – варені. Кашу: вночі батьки приносили ще доволі м'які колоски ячменю, пізніше жита і пшениці. Мама підсушувала на кухні. Терли в долонях і старі і малі. У вуйка ліворуч була

Наше незабутнє минуле...

дерев'яна ступа, у тети праворуч - сховані за дверима в комірчині, якої не видно було з-за сінешних дверей, - жорна. Готувалося вариво (інакше назвати не можу, немає такої назви) на воді, заливалося свіжовидоєним молоком (задорого виходило, щоб ще тратити ріща, принесене за два кілометри з лісу, на кип'ятіння зачораз упродовж дня). Із недозрілих плодів черешні, вишні, яблук і груш варилася юшка, до якої мама додавала розведеного на воді борошна. Це, а також зупа (голуба від кількох ячмінних зерен, помутніла від пшона або гречки) забілювалися молоком. Варіант - засмажка із цибулі на олії, а в час Різдва, Великодніх, Зелених свят, під час празнику на Михайла - й на смальці!

Корова-рятівниця, ніби друга мама, з якою обходилися ласкаво, як з найріднішою. Я колись чув, як мама казала татові, аби став з нею «позичити» трохи бурячиння із колгоспного поля, але тато відповів: «Не буду, бо то громадське...» Але невжитки, заболочені місцини, потічки тато обкошував, з неблизького лісу носив трави.

З коровою було не так просто. Був континент: 240 літрів молока з обійстя, 28 кілограмів м'яса. І тут на виручку приходило, як його гірко охрестили люди, «сталінське плем'я» - кози й козенята. Добра коза могла за день дати і понад три літри молока, та такого жирного і холодного, що не кожен міг його спожити. Наша родичка, яка вернулася з поселення, бо брат був з «хлопцями» (лише так говорили про партизанів і всю партизанку), казала: «Я закривала пальцями ніс і так випивала молоко, зате вижила». Звичайно, ніхто тоді діагнозу не встановлював, чому не може організм сприйняти козяче молоко. Бідні ж козенята мусили бути в хліві і їсти, що кинуть, а кози... О кози, чи не найгірший (після буркотіння в голодному животі) спогад мого дитинства. У шестирічному-семирічному віці я пас корову й ялівку, зо три кози. Надвечір вони мене доконували, і я не снопом, ні, трупом падав і засинав, мов убитий (нині мені б трішки безтурботного на цілу ніч сну, але, боронь Боже, такою платою!). Кози їли все, що росло поряд і на висоті до півтора метра - куди досягали передніми лапами. Навіть, я був просто приголомшений: попустивши нагляд за ними перед колгоспною тютюновою плантацією, я спохватився, коли вони на повну пащечку жерли це пекуче

листя! А якби побачив хтось із посіпак? Принагідно: у пору мого дитинства жив ще в селі старий панський прикажчик, якого звали звично і буденно, беземоційно, мов само собою зрозуміле, - посіпака). Козяче молоко, понад п'ять процентів жирності, потихеньку доливалося до коров'ячого і здавалося до молочарні. Цапки росли швидше і більшими, цим укорочуючи собі віку: восени це були ті, щоб навічно пропали, «сталінські» 28 кілограмів.

Говорю, власне, про нашу повну сім'ю, яка жила ще не найгірше. А були в селі й такі, де не було тата чи мами, чи й сироти круглі, або ті, де «ні корови, ні свині - тільки Сталін на стіні». Можна здогадатися...

А от що було в кожного, то це інша «худоба» - гниди, блохи, блощиці і воші. Так уже доїдали... А яка рада?

Ось ще один шедевр народної творчості того часу: «Сталін, дай нам трохи мила, бо вже вуші мають крила». Тут, як і в усьому, селянин був полишений на себе самого. Отже, варили мило з тваринних кісток; вимочували полотняний одяг в окропі, настояному на «лузі» - воді з попелом; клали до постелі полину; щоранку і перед сном виловлювали тих «стрибунців» і - нігтем до нігтя. Досягненням 50-х було противошиве мило - такий «аромат», що людина не витримувала. А та підлота і від цього не конче здихала. То прожарювали одяг над вогнем.

Фасоля... Другий хліб, який тоді в селі став першим. У нашій комірчині було два «кірцеві» міхи (по 100 кілограмів) - таких я більше ніколи і ніде не бачив. З квасолею. Такою дорогоцінною - на все життя. І коли наприкінці ХХ ст. татові було за 90, і мене випроваджували по роботі, мама обов'язково несла до багажника зав'язану в торбині з рукава сорочки квасолі - «ти тамту вже, певне, з'їв».

Квасоля йшла для продажу в «кооперативу», на обмін і... виручала бессарабців. Їх того пам'ятного часу було досить: голод вигнав з дому. Десь через 40 літ по тому казав мені один молдованин, що на буковинському боці бідаків відлякували вогнепальною зброєю, казали, що то місцеві люди. «Не нада», як говорилося тоді. Багато за смутних часів було ситуацій, які штучно нав'язувалися, не залишаючи версій бідному люду: мовчи, язичку, бо така тюрма в кожному місті висока, що з неї Магадан видно - казали ж, що «хто сидів, той не забуде, а хто не сидів - той ще буде». А версія - ось вона, на поверхні: якщо за книжки А. Чайківського «За сестрою» і «На уходах» трьом односельцям «відважили» по

Наше незабутнє минуле...

25, то що було б за кріс чи бодай набій до нього? Отже, зброєю володіли ті, що носили погони. «Відстрілом» вони займалися тому, що їхні верховоди мали жаль до західноукраїнського народу, правда, це після того, як товарняки вже «освоїли» маршрути до гиблих сибірських місць. Ні, йшлося про поголос, що у «великій, неделімій Родіні» бракує хлібних запасів, щоб нагодувати свій народ - але ж торгували зі світом лише зерном.

Село було в такому страху, що й через 40 років ніхто з моєї найближчої родини про те не говорив: мовляв, а воно тобі того треба?

У полотняній торбинці бралось до школи якесь хіба яблучко. Вона була зафарбована на зеленкувато якоюсь травою. Одяг же весь - штани і робочі сорочки з чорно-червоною скромною вишивкою (влвлюєте кольори?) фарбувалися бзиною (бузиною). Її ніхто не вирубував, бо то теж була рятівниця: з ягід - пампухи і завиванці на свята, з соку - ліки від простуди і хвороб шлунка. На сушеницю йшли здебільшого кваснички з лісу і дикі грушки або ж падалиця, яка вже «згниличилася». У нашій коморі було ще два кадуби-рятівники літрів по 50 - для квашеної капусти й огірків (обов'язково жовтих, щоб було що вкусити). Цибуля і часник були дозовані. Олія - жовтувато-зеленкувата, гірка до пекучості - з ріпаку. Макух з нього «йшов» теж.

Молдовани (нагадую - тоді їх називали бессарабцями) були людьми сумирними. У сусідів жив Никола, допомагав по господарству: вуйко помер, син його Дмитро після розмінування у Пінських болотах мав сухоти горла, від чого й умер. Никола сідав за стіл зо всіма - він помагав, не служив. Більшість же прошаків приносила свій скромний скарб. Мінjali на щось їстивне, не конче новий одяг, взувачку, кожушки, вироби з глини, разки намиста тощо. Тато не брав нічого: розбирали у 1939 році («визволителі» приклад показали) два панські палаци на околиці села і люди «поживилися» - у нас звідти я не бачив цеглинки чи черепиці, мінjali люди у бессарабців, ми - ні. Просто мама, хоч скупувато (а своїх троє синів?) під татовим суворим поглядом сипала і досипала кожному трохи фасолі. Пізно ввечері якось прибилася до хати дівчина років шістнадцяти до нас і, плачучи, сказала, що ніхто ночувати не приймає - тато випровадив мене до «другої», неопалюваної, хати, а дівчинка спала на моєму бамбетлі. А коли мама ввечері йшла з ліхтарнею подивитися до корови, то побачила двох бессарабців, які їли... виколочену лушпину і дрібку бульби, що не спожили кури. До речі, коли відійшли мої найдорожчі у засвіти і я втратив інші можливості мати по достатку фасолі, то тепер на дачі відводжу належне їй почесне місце.

Мама варила фасолю, товкла її макогоном, робила своєрідні котлети, які обкачувала в тісті і пекла на розпеченому бляті

(чавунній плиті тогочасних кухонь). Перетирала також, промивала у воді і кип'ятила, досипаючи крупів чи домашнє тісто, заправляла смаженою цибулею. Варила логазу: фасолю з ячмінними крупами (її, на замовлення покоління 70-х, я колись варив - сподобалося). Фасоля була в борщі, зупі, вінегреті, суха з часником і олією (кращий варіант), у пиріжках і пирогах великих, з тушкованою капустою, з відвареними буряками, з квашеними огірками. Словом, за гріким народним жартом, «полова чи вовна - лиш би кишка була повна...» і - феномен: у ті часи хліб удома не замикали на ніч. Почали це робити у 90-х роках: голод одне, а совість - понад усе...

Минулося... Але, як бачите, не забулося. Минемося й ми, грішні «діти війни». Та не даймо минутися спогадам про ті страшні часи. Знайдім часинку кожен, аби співчутливо вислухати тих, хто не просто знає, а хто це пережив. Пам'ятаймо вічно істинне: це потрібно не мертвим - це потрібно живим.

*Дорогі сестриці,
фонд Об'єднання на висилку ВІРІ
в Україну вичерпується.
Цього року будемо висилати тільки до
бібліотек. Маємо в Україні бажаючих
отримувати ВІРУ, але на жаль цих бажань
ми не можемо задовільнити.
Передплата в Україну коштує \$25.
Передплачуйте ВІРУ, як дарунок для
читачів в Україні чи США!*

Donations to the "Vira" Press Fund

\$1,480.00	The C. Truchly-Zdoryk Family.
\$500.00	The C. Truchly-Zdoryk Family in memory of Slava Pavlovsky.
\$100.00	Rev. A. Limonczenko, P. Chalawa, St. Olga's Sisterhood, NY, NY.
\$50.00	L. Diyak, V. Kuzmycz, A. Craig.
\$30.00	V. Heretz, M.S. Petrusha, E. Hromycky, M. Koszman.
\$25.00	St. Mary's Sisterhood, Rochester, NY, V. Presko, A.J. Leshko, N. Ilhnytzyk, A.I. Cherney, M. Zadojany, H. Petrusha, I. Korhun.
\$20.00	V. Gluch, M. Panczenko, I. Bojko-Paar, L. Shevchenko, A. Raryk.
\$10.00	A. Olijnyk, H. Hawryluk, I. Yarosh, V. Dejnaka, A. Zabijaka.

Donations - Пожертви

Donations 11/30/2008 - 02/20/2009

Donations

to the Museum in So. Bound Brook, NJ

\$1,000.00	Self Reliance Credit Union, NY.
\$300.00	St. Mary's Protectress Sisterhood, So. Bound Brook, NJ.
\$250.00	A.L. Mirchuk.
\$200.00	A.J. Leshko, St. Olga Sisterhood, Chicago, IL.
\$160.00	T. Rozhin.
\$100.00	St. Olga's Sisterhood, NY, NY, D.B. Wawryszczuk, Rev. A. Limonczenko, M. Cehelsky, E. Cherewko.
\$50.00	V. Gulch, T. Sydoriak, D. Rak, N. Ilnytsky, V. Kuzmycz, A. Craig, I. Stratienko, Dr. and Mrs. G. Damidowich.
\$30.00	N. Cherniak.
\$25.00	N.T. Kmeta, St. Mary's Sisterhood, Rochester, NY, A.I. Cherney, M. Milanytch, M. Zadojany, K. Hucul, G.E. Czumak, I. Korhum, N. Czczulin.
\$20.00	M. Panchenko, I. Bojko-Paar, L. Shevchenko, L. Zura, T. Potienko, Z. Lucenko.
\$10.00	A. Olijnyk, H. Hawryluk, H. Stepanenko, I. Yarosh, A. Zabijaka, V. Dejneka, A. Mychaluk, V. Yermolenko.

Donations to the Museum in So. Bound Brook, NJ in Memory of Evdokia Limonczenko

\$500.00	V. Limonczenko.
\$100.00	O.G. Krywolap, S. Suszczyk, M. Sankow, W.V. Nikitich.

Donations to St. Sophia Seminary Fund

\$100.00	H. Wyhinny.
----------	-------------

Donations to the Family Kuzmycz and Jaroslava Sydorak Scholarship Fund

\$200.00	V. Kuzmycz.
----------	-------------

Donations to the Patriarch Demytrij Fund in Ukraine

\$250.00	Lt. Col. S.P. Hallick, Jr.
----------	----------------------------

Donations to UUOS Fund

\$100.00	Rev. A. Limonczenko.
\$50.00	K. Krywonos, H. Greenleaf, V. Kuzmycz.
\$40.00	Lt. Col. S.P. Hallick, Jr.
\$25.00	H. Prytula, M. Zadony, V. Presko, A.I. Cherney, O. Antochy, St. Mary's Sisterhood, Rochester, NY, O. Radysh.
\$20.00	M. Panczenko, I. Bojko-Paar, L. Shevchenko, L. Zura.
\$10.00	A. Olijnyk, V. Yermolenko, A. Zabijaka.

Donations to the Scholarship Fund

\$500.00	V. Limonczenko.
\$250.00	K. Kuzmycz.
\$100.00	Rev. A. Limonczenko, D.B. Wawryszczuk, St. Olga's Sisterhood, NY, A.J. Cherney, V. Korsun.
\$50.00	T. Sydoriak, A. Craig, M.S. Petruscha.
\$25.00	St. Mary's Sisterhood, Rochester, NY, V. Presko, O. Antochy, M. Zadojany, H. Prytula.
\$20.00	I. Boyko-Paar, L. Zura, M. Panchenko, L. Shevchenko.
\$10.00	H. Hawryluk, H. Stepanenko, T. Potienko, V. Dejneka, A. Zabijaka.
\$5.00	V. Yermolenko.

Donations to the Ostrih Academy in Ukraine Fund

\$25.00	Lt. Col. S.P. Hallick, Jr.
---------	----------------------------

Donations to the Charity Fund

\$310.00	V. Limonczenko.
\$100.00	Rev. A. Limonczenko, D.B. Wawryszczuk.
\$50.00	A.I. Cherney, St. Ann's Sisterhood, Wilmington, DE, M. Koszman, D.S. Bilobron.
\$25.00	St. Mary's Sisterhood, Rochester, NY, V. Presko, O. Antochy, Rev. G.O. Bazylevsky, M. Zadojany, H. Prytula, I. Korhun, G.E. Czumak.
\$20.00	A. Heretz, R. Doroshenko, I. Boyko- Paar, L. Shevchenko, L. Zura.
\$15.00	A. Mychaluk.
\$10.00	A. Olijnyk, H. Stepanenko, I. Yarosh, V. Dejneka, M. Hnojewa, A. Zabijaka.

Український осінній фестиваль

1 листопада 2009 року

Савт Баунд Брук, Н. Дж.

Ukrainian Fall Festival - November 1, 2009
South Bound Brook, NJ

Читайте наш журнал "BIPA-FAITH" на інтернетній сторінці УПЦ в США
за адресою www.uocofusa.org

Read our magazine "BIPA-FAITH" on the web page of the UOC of the USA
at www.uocofusa.org